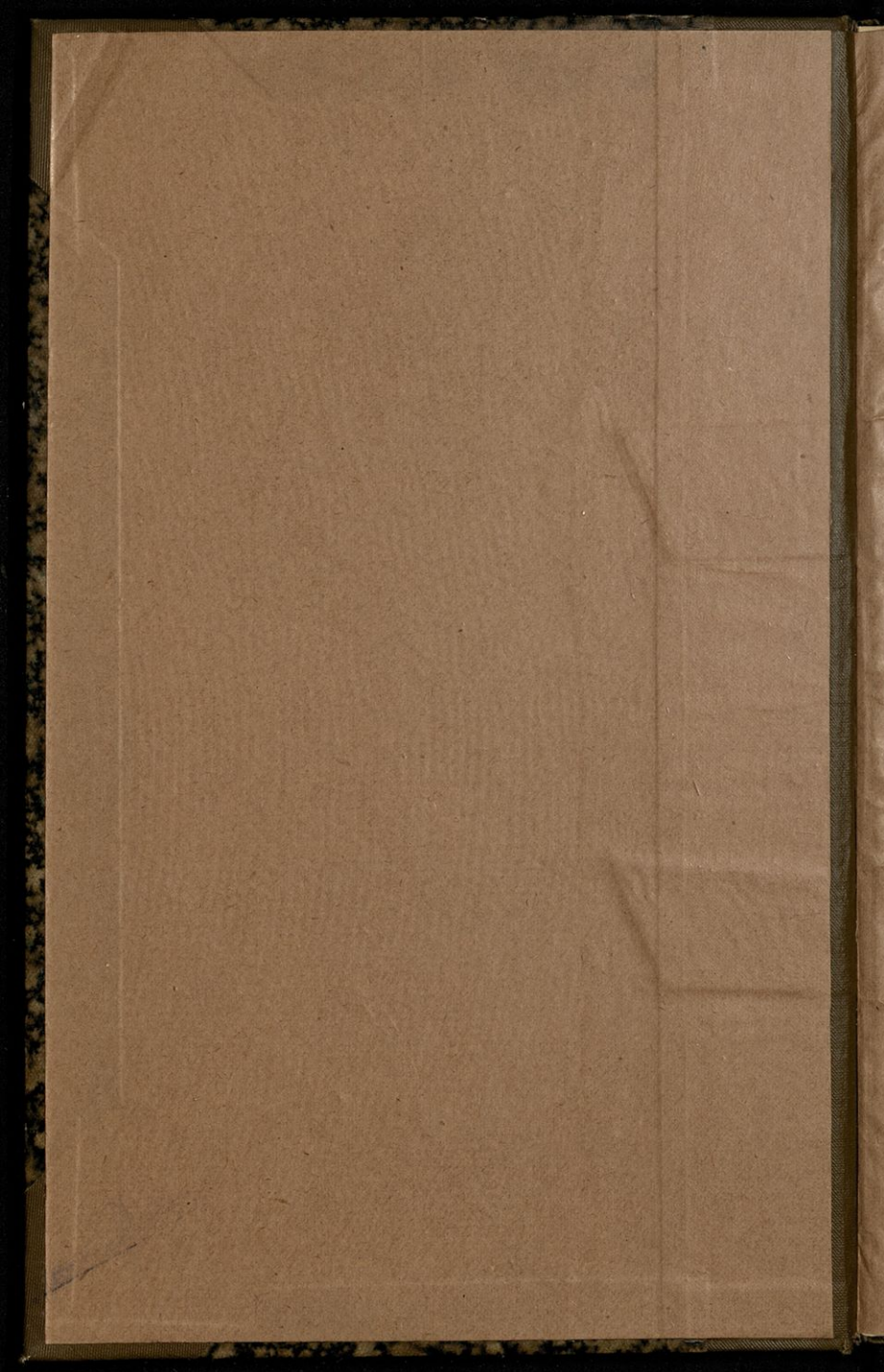

58988

Žlahtna rozga
Slovenskih Goric.

Spisal

Dr. Ivan Križanič.

V Mariboru 1887.

V zalogi pisatelja. — Tisk tiskarne sv. Cirila.

58988

M 24. II. 1944/1588

1. Slovenske Gorice.

Slovenske Gorice — lepe Gorice! Kdo ne pozna Slovenskih Goric? Slovenske Gorice se razprostirajo od Pozruka in Plača do Šavnice in do Ljutomerskih goric, in od Ptuja tje do Radgone in Cmureka. Okvir okoli Slovenskih Goric je Mura in Drava; seveda, nekaj domišljije mu je treba, kdor hoče to razumeti. Pesnica razdeljuje Slovenske Gorice v dve polovini; večja polovica ostane na njenem levem bregu, katero zopet Šavnica deli na dva dela.

Slovenske Gorice so res gorice, niso gore: griči, holmi so. Gorice so, to se pravi, vinogradi so; ker so namreč te gorice vseskozi z vinsko trto obsajene, Slovenci na mesto vinograd naravnost rekajo: gorice. Slovenske Gorice pa so, ker jih Slovenci obdelujejo ter dobro kapljico pridelujejo.

Med temi goricami gôr ni, pač pa so precej visoki bregi, iz katerih čez kruh in vino daleč okoli po svetu vidiš. V prvi vrsti so namreč Goričani viničarji, a poljedelci so tudi, če ravno še le v drugi vrsti. Sred Slovenskih Goric je sv. Trojica. Kakor je v nebesih presv. Trojica središče vseh nebeščanov, tako se Goričani na griču pri sv. Trojici zbirajo, jej hvalo in slavo prepevajo, pa tudi v nedlogah pomoči iščejo in se svojih grehov opirajo. Poleg sv. Trojice na drugem bregu so sv. trije Kralji. Kedar naši slovenski Prekmurei, ki radi k sv. Trojici na božjo pot hodijo, semkaj pridejo, pravijo: ovdí so Trojaci, a ondi — na onem bregu — je Trojstvo. — Sv. Andraž, patron lavan-

tinske lepe škofije, gleda iz visokega svojega trona po pesniški dolini in prebivalce uči, kako naj križ nosijo za Kristusom, da pridejo za njim tudi v nebesa. — Sv. Anton se skrbno ozira po celih Slovenskih Goricah, in čuje nad živino Goričanov. — Sv. Ano na visokem Krembergu slovenske matere od vsih strani lahko vidijo, pa se tudi od nje učijo, da jim je treba pobožnim materam in skrbnim gospodinjam biti. — Marija Snežna na Velki je menda najviša v Slovenskih Goricah, kakor je Marija tudi v nebesih kraljica, povišana nad vse angelje in svetnike. — Sv. Urban pri Ptuji, in sv. Urban nad Mariborom kropita in blagoslavljata s svojega visokega torišča Slovenske Gorice. — Na vzhodu je sv. Jurij na Šavnici, in na zahodu sv. Jurij na Pesnici, oba na konji, da branita Goričane telesnih in dušnih sovražnikov. Sv. Jurij v Slovenskih Goricah, pa sredi Slovenskih Goric stoji in čaka, da jima na pomoč prihiti, če bi bilo treba. — Na večerni strani Slovenskih Goric se belí na visokem bregu cerkva sv. Barbare in cerkva Matere božje na Gori. Večerna stran je tam, kjer solnce zahaja. Tudi solnce našega življenja bo šlo skorej za goro; ne skrij se nam tisto uro Marija! — sv. Barbara prinesi nam za dolgo pot v večnost sv. popotnico! — Pod Goro, kraj Drave pa sv. Peter stoji, in ključ v roki drži, da Goričanom nebesa odpira.

Če z visokega Pohorja gledaš Slovenske Gorice, vidiš, kakor se menjajo hribei in dolinice; videti so kakor mogočni valovi morja, cerkvice po holmih in dolinah pa so kakor ladije na valovih. Tudi sveti deželi smemo Slovenske Gorice primerjati, ker po besedah sv. pisma se tudi v sv. deželi menjajo vseskozi hribi in doline. Če bi bile Slovenske Gorice obljubljena dežela, potem bi bila sv. Trojica Jeruzalem. Kakor so namreč Izraelci v Jeruzalem na božjo pot hodili, tako Slovenci nimajo imenitnejše božje poti od sv. Trojice, in kakor je bil v Jeruzalemu krasen tempelj božji pozidan, tako stoji na trojiškem bregu prelepa hiša božja, pravi tempelj Gospodov. In še eno recimo: Če bi bile Slovenske Gorice obljubljena dežela, potem bi bili pošteni krščanski Slovenci izvoljen rod

božji, tisti pa, ki sv. vero zasmehujejo in svojo slovensko mater zametujejo bi bili — Judeži!

Slovenske Gorice so narodne, tukaj prebivajo korenjaki — narodnjaki; k večemu jih v Trgu (?) trga, če kaj o slovenskem napredku slišijo. Zraven Tržanov so nemškutarji v gorenji pesniški dolini in kraj Mure precej gosto nasejani; nekaj tega semena celó v šavniški dolini poganja. Tudi Plač plaka, ker mu slačijo slovensko suktnjo, in bi ga radi pod nemški klobuk porinili. — Biti slovenske krvi, bodi Slovencu ponos! Kdor zaničuje se sam, podlaga je tujčevi peti!

Kar se politike tiče, so Goričani konservativci, razun peščice nemčurjev, ki so liberalci. Konservare je latinska beseda, ki pomeni hraniti ali ohraniti. Konzervativci, in tedaj tudi konzervativni Goričani, bi radi srečne ohranili sebe, avstrijsko državo in svojo domačijo, na podlagi stare vere, starega poštenja in naravnih narodnih pravic. Konservativci namreč želijo ohraniti, kar je popred dobrega bilo, ne da bi moralo ravno vse novo biti, ker, kar je novo, še zató ni dobro, postavim: po nekod nove šole; in kar je staro, še zbog tega ni slabo, postavim: stari denar, staro vino.

Latinska beseda konservare pa pomeni tudi hraniti ali štediti. V tem pomeni pa Goričani res niso konzervativci, hraniti ali štediti — tega ne vejo, „šparavci“ niso, vsaj popred niso bili, še le slaba vinska leta so jih nekoliko hraniti naučila. Toda to ni greh samo Goričanov, da štediti ne vedó, — to je greh Slovencev sploh. Dobro pa je, da to spoznamo: kdor spozna svoj greh, storil je prvi korak do pokore in — poboljšanja!

Kar se slednjič prsti tiče, je zemlja v Slovenskih Goricah ilovnata. Časih je tako lepo čista in rumena, in zlasti po cestah tako lepo vmesena, da bi si človek kar rokave podsukal in lonce delal, če bi bil — lončar. Tu in tam se najde tudi pesek in lapor.

To so Slovenske Gorice!

2. Žlahтна rozga.

Naravnost povemo, da v Slovenskih Goricah ni predosti žlahtnega trsa. Navadna trta je belina, zelenjak, prosta črnina ali modrina in plank; kar je žlahtneje trte je poščipanec, muškatar, rudeča in bela plemenika in rizling. Še nekatere druge imenitne sorte se tu in tam nahajajo — bele vrane. Prosti kmet in manjši posestniki od leta do leta grabajo trs, kateri je enkrat v gorici; le redkokedaj se s tem pečajo, da bi nove sorte sadili. Nekaj nimajo ob čem, nekaj jih straši negotov uspeh, če bi novariti začeli, nekaj pa je kriv, kakor smo omenili, Slovenceu prirojen konzervatizem: naj ostane vse pri starem. Goričan pravi: Naši starši niso bili norljaki, so že vedeli, kar so sadili.

Drugača je stvar pri bogatih posestnikih. Ti kolikor toliko vinograde trebijo ter navadno trto odpravljajo in boljše sorte sadijo. Nevem, ali s tem več vina pridelajo, pač pa to vem, da naprešajo boljšo kapljico, in da je zbog tega gosposko vino vselej za desetak, ali tudi za dva desetaka draže od kmečkega pridelka.

Tu in tam se tedaj v Slovenskih Goricah že najde tudi prav žlahтна trta.

Trta je najžlahtneje drevo. „Na svetu lepše rožice ni, kakor je vinska trta!“ Posebno pa slovi od tistega časa, kar je naš Izveličar Jezus sam sebe trti primerjal, rekši: „Jaz sem prava trta, in moj Oče je vinogradnik; — jaz sem trta vi ste rozge“. Rozga pa, bodisi tako žlahтна, ne more roditi, če ne ostane na trti. Mladika, ki ne ostane na trsu bi „usahnila, in bi jo pobrali in v ogenj vrgli, da zgori“. Temveč pa rodi sladkega grozdja rozga, ki ostane na trti, — duša, ki je po vezi ljubezni z Jezusom ozko sklenjena, ki iz njegovega božjega srca pije milosti, kakor rozga sok srka iz trte.

Tako prežlahтно rozgo v duhovnem pomenu sem našel jaz v Slovenskih Goricah, in sem se nad njenim obilnim in okusnim sadom tako razveselil, da bi jo rad pokazal vsem Slovincem, in njenega sadú dal pokusiti tistim, katerim tekne sad krščanske čednosti.

Žlahтна rozga Slovenskih Goríc, o kateri menim pripovedovati, je bila rajna Julijana D., ki je l. 1873 kot devica in recimo — mučenica v bolenišnici v M. umrla. Julika, kakor jo bodem jaz imenoval, je rodila že od mladih nog lepega sadú, ker je bila polna ljubezni božje; a da bi rodila še več sadú, jo je ljubi Bog otrebil z jako ostrim nožem ter je naložil na njene mlade rame tolik križ, da bi ga vajene rame komaj nositi zamogle. Julika je namreč v cvetu svojega življenja umrla za strašno boleznijo — za steklino. O ko bi v Slovenskih Goricah rastle same take žlahtne rozge, bi bile Slovenske Gorice res sveta dežela, po kateri bi se Jezus rad sprehajal, kakor je nekdaj po sveti deželi hodil od mesta do mesta, od sela do sela.

Julika je bila mlada kakor juterna rosa, nedolžna kakor angelj, pohlevna kakor jagnje, priprosta kakor golobičica in ponižna kakor vijolica, ki na skrivnem cveti in diši. Vsi smo je bili veseli, kateri smo jo poznali, in smo se radovali nad dišavo njenih prelepih čednosti. „Kakor trta sem sladek in dišeč sad rodila“.

Ta žlahтна rozga — Julika — pa ni zrastle samo v moji domišljiji, ampak je resnično rastle v Slovenskih Goricah, in kar tukaj o njej pripovedujem, ni basen, ni izmišljeno, ampak gola resnica, kakor sem jo sam doživel. Moje delo v ti povesti je le to, da sem v njeno cveteče življenje tu in tam kak nauk upletel za našo ljubo slovensko mladino. — Velikemu natakarku egiptovskega kralja se je v ječi senjalo, da je videl pred seboj vinsko trto, na kateri so bile tri mladike, ki so počasi poganjale, ocvetele in grozdje rodile. Natakark pa je imel Faraonovo kupico v svoji roki, in je trgjal grozdje iz trte in ga je ožel v kupico, in je kupico podal

Faraonu. Kar hočem pripovedovati, je, kakor pravim, resnična povest; moj posel je le posel natakarja, ki trga grozdje iz ove žlahtne rozge, katero popisuje, in ga ožema v kupico, ter ga vam Slovincem pokusit ponuja, — morebiti, da vam tekne!

3. Mlada rozga.

Julika D. se je rodila v župniji J. leta 185. . . Bila je med peterimi otroki najstarejša. Njeni stariši so bili celo ubogi viničarji. Njihovo največe premoženje je bilo poštenje, njihov najdražji zaklad živa vera, njihovo najlepše posestvo lepo ime. Skrbni oče je toliko zaslužil, da D. . . . vi niso stradali; mati pa je modro gospodinjala in lepo molila, in tako vsakdanjega kruheka pri D. . . . ovih ni zmanjkalo. Za več pa D. . . . vi niso prosili, kakor za vsakdanji kruh. Nikdar si niso bili v strahu, kaj bodo jedli ali kaj bodo pili, ali s čim se bodo oblačili; po vsem tem namreč prašajo neverniki, a D. . . . va hiša je bila krščanska hiša; vso skrb so zvrnili na Očeta v nebesih, ker njemu je skrb za njegove otroke. Za gosta pri D. . . . vih je bil mir božji, za čuvaja pa strah božji. Njih dobra vest je storila, da so dobro spali, in drugi den za delo čvrsti zopet vstali. Pri hišici so imeli majhen vrtec, komaj da je bilo v njem prostora za najpotrebnejša zelišča. Za rože ni bilo prostora. Ena edina rožica je prelepo cvetela v D. . . . vem vrtu: „Zadovoljnost rož'ci je ime!“

Julika je bila že od zibelje sem dober otrok. Ako ni bilo ni očeta ne matere v hiši, in se je vzbudila, je gledala okoli za ljubo materjo, a jokala se je redko kdaj, ampak zazibala je zibeljko in je sama sebe mirila ter po otročje

popievala: hajaj, hajaj Julika! Sosedinje so se kar čudile pridnemu otroku, in mati so jo radi pohvalili, rekši: Naša Julika je res pridna, — skorej ne vemo, da jo imamo.

Kedar pa se je storil večer, stopi mati v hišo, poljubi svojo hčerko, jo pritiska na svoje srce, jo nese na levi roki v kuhinjo, a z desno roko zaneti ogenj za priprosto večerjo. Med tem je tudi oče opravil svoje delo. Na nebesih so luč ugasili, solnee je že šlo za goro, in tedaj je moral viničar delapust obhajati. Prikašlja gor na breg, kjer je kočica stala, brišoč si pot z lica in klobuk v roki držeč zove: Julika, pojdi k meni Julika! veš, da te mati zdaj ne more ineti, ker nam večerjo kuha. Julika je hitro spoznala ljubega očeta prijazni glas, in je bolj po štirih kakor po dveh pribežala k očetu. Oče jo visoko vzdignejo in rečejo: o kako velika dekla že je naša Julika, — bode materi že skorej dobra pomoč.

Oče in Julika sedita pred vežo in čakata na večerjo. Na nebesih so večidel že vse zvezde gorele. „Kje so nebesa, in kje je ljubi Bog doma?“ prašajo oče otroka. Julika z roko pokaže proti nebesom. In oče pravijo Juliki, da vsi pridni otroci v nebesa pridejo, in da bode tudi ona tje gor prišla, ako bode lepo molila in lepo vbogala. Julika vskrili z ročicami, kakor bi kar takoj v nebesa vzleteti hotela; res nedolžni angelj, — a perut še ni imela, da bi tje vzletela, kamor je njena duša hrepenela.

Zdaj zazvoni pri farni cerkvi večno luč. „Julika, zdaj se pa lepo pokriživa, — daj rokico: v imenu Boga Očeta, — in Sina, — in sv. Duha, amen. Oče in mati stopita v hišo in pred razpelom poklekmeta ter molita angeljsko pozdravljenje. Julika je tudi pokleknila, a ona ni na križ gledala, ampak proti materi in očetu je obrnjena, in ročice lepo sklepa, kakor vidi očeta storiti, in oči proti nebesom obrača, kakor je tudi materno oko v nebesa vprto. Tudi pred večerjo in po večerji se je pri D . . . vih na glas molilo.

Ko se je Julika že vedela sama lepo pokrižati, naučijo jo mati zaporedoma vse druge molitve, ktere so sami iz glave

moliti znali. Da Julika molitvic ni pozabila, in da se jih je gladko moliti naučila, šla je v izbi večkrat od podobe do podobe, ki so na steni visele, in jih je pred vsako podobo ponavljala. Julika je že poznala vse podobe, ki so bile po hiši razobešene. V kotu za mizo je bilo razpelo, raz ktereга je Jezus kot hišni gospodar čuval hišo in blagoslovljal mizo. Nad očetovo posteljo ste viseli podobi Jezusovega in Marijinega srea, pri materni postelji pa žalostna Mati božja in angelj varuh. Nekdo je rekel, da se je troje reči iz paradiza na svetu ohranilo: cvetlice, zvezdice in pa nedolžno otročje oko. Kdor je videl štiriletno Juliko, kako je klečala, rokice sklepala in svoje nedolžne modre oči v nebesa upirala, je res menil, da je angeljček padel iz nebes, — a zdaj da moli ter prosi, da bi ga zopet v nebesa vzeli.

Preimeniten den pa je bil za našo Juliko, kedar je poleg svoje matere bežala v cerkvo. Pogostoma se sicer to ni zgodilo, prvič, ker so jej starši komaj potrebno obleko oskrbeli, drugič pa tudi zato, ker je bila farna cerkev precej oddaljena, in bi tedaj Julika matere ne mogla dohajati, ki so se zmiraj morali paščiti domov, da so potem še tudi doma opravili, kar je bilo njihovega posla. V cerkvi se Julika ni ogledala ni na desno ne na levo, ampak zvesto je gledala na veliki altar, kjer toliko sveč gori, in marsiktera odrasčena deklina, ki ima v cerkvi povsodi svoje oči, in se ji suče glava kakor vremenski petelin na strehi, bi si lahko od nje izgled vzela. Pač srečen otrok ki ima modre stariše, pa tudi srečni stariši, ki imajo pobožne otroke!

Nekteri ljudje pravijo, da je to prazno delo, majhne otroke moliti učiti, jih v cerkev vaditi; treba je, da se otroci popred zavejo in k pameti pridejo. Tistega, kdor tako modruje, najpred opozorim na to, da je pobožna Ana svojega sinka Samuela v tempelj nesla, kakor hitro ga je bila obdojila. Sv. pismo naravnost pravi: „Deček pa je bil še otročiček“. Res je sicer, da tisto pismo, ktero v kožo mladega drevesca zarežeš, sprva komaj bereš; pa pismenke

z drevesom rastejo in se režé od leta do leta širje. Skušnja namreč uči, da otrok vse vidi, vse čuje in se za vse zanima, za dobro pa tudi za hudo. Poznal sem deklico, — ljubi Bog jo je zgođej k sebi vzel, ki je komaj tri do štiri leta stara bila, a klela je že prav tako, kakor njeni oča in njena mati, zelo penila se je in rudeča postajala od jeze kakor rak. Oče pa, dasiravno mu otročja kletev ni dobro djala, je bil premehek, da bi otroka zavrnil ali kaznoval, ampak vzel ga je na svoja kolena in ga je poljuboval. Ubog tak otrok, in še bolj vbog takšen oče!

Oče in mati, če hočeta pridnega otroka imeti, ki bode zjutraj in večer molil, ki bode usmiljen do vbogih, ki bode pokoren, ponižen, krotek, delaven, — dajajta mu tak izgled od mladih nog, in zagotovim vaju dobrega uspeha. Vsi namreč vemo, da dobi vino okus po dišeči ali tudi smrdeči travi, med katero je mlada rozga rastla.

So hiše, pri katerih oče in mati otroke v enomer opominjata: otroci, lepo molite, hodite radi v cerkev, vrlo se učite, bodite pokorni itd. Toda pridigarja sama se ne pokrižita niti kedar vstaneta, niti kedar gresta k božjemu miru, sta si na den desetkrat navskriž, ne spolnujeta cerkvenih zapovedi, — potem pa se tožita, da se njih otrok lepi nauki ne primejo. Nekdaj so se stari raki pritožili, da njihovi mladiči zmiraj navzrit hodijo, — toda od staršev so se tako hoditi naučili. „Če je korenina sveta, so tudi mladike“ svete, drugači pa ne, — pravi sv. pismo.

Časih je otrok komaj dve do tri leta star, a že je hudo jezljiv, in jako trmoglav in svoje glave. Reci materi, naj tega ne trpi, in očetu, naj obreže mlado rozgo teh divjakov, potem bodeš jih slišal! „Kaj, — otrok je neumen, otrok še tega ne zastopi, pokaj bi pač zaradi tega tepel nedolžno dete? Kedar bo enkrat pametno, potem pa že vem, kaj mi je storiti“. Čudni oče, premodra mati! Zakaj pa drevesce precej tisti den privežeš na kol, kedar ga vsadiš, a otroka bi še le rad takrat pokoril, kedar je že krivo zrastel? Marsi-

kterega otroka sem poznal, ki še bežati ni znal, kterega so še na rokah nosili, a že je celi hram vladal, vsi so bili njegovi sužnji. Kedar se je varhinje navolil, hoče iti k babici, kedar se je babice naveličal, se joče za očetom, in na zadnje tudi očeta od sebe suva in za materjo kriči. Slednjič vsi domači okoli malega kričača — malika — stojijo, da ga pomirijo. Je-li tak otrok res neumen, ki slabosti svojih staršev že tako na tenko pozna? Kedar takšen otrok odraste, je nedloga za šolo, za srenjo, za faro, časih kuga za celo deželo.

Videl sem dečka, ki je na cesti v prahu sedel ter se s sosedomimi otroki igral. Zdaj pride mati iz hiše in pobere fantiča, da se mu ne zgodi kaka nesreča, ker gosti vozovi so po cesti prihajali in odhajali. Toda otrok, kteremu ni bilo po volji, da ga je mati pri igri zmotila, tolče mater z obema rokama po glavi in jo po lici do krvavega opraska, zraven pa kriči, kakor bi mu kožo raz glave slačili. Če tak otrok odraste in postane fant in potem koga do krvavega opraska ali tudi ubije, temu se nič ne čudim; pač pa se mi močno usmilijo slepi starši, ki menijo, da je otrok še prenor, in da ga ne gre strahovati. To je po celem svetu tako, — tudi v Ameriki ne samo pri nas na Slovenskem.

Poslušajte, kaj je nedavno nek redovni duhovnik iz Amerike pisal v nek nemški list. On pravi: Tukaj v Ameriki poznam neko rodbino. Mati je jako pobožna in svoje otroke izborno odgoja, posebno pa jih od najprve mladosti lepo moliti uči. Oče pa ni prijatelj molitvi, rekši, da je dovolj, če v nedeljo v cerkvi svojo molitev opravi. Njunih več otrok je že odraslih; najmlajša otroka ste dve deklici, ena tri leta, druga pa štiri mesece stara. Nekega večera najmlajši hčerkeca v zibelji ni mogla pokoja najti. Zategavoljo jo mati vzame na roke, jo nosi po izbi ter jej poje, da jo pomiri. Zdaj pa pride triletna deklica, potegne mater za obleko, rekoč: „Mati, spat bi že rada šla, pa molite pred z menoj. Taka je bila namreč tam v hiši navada. Mati se pa ni zmenila za deklico, in deklica je drugo in tretjokrat ponovila svojo prošnjo. Na

to jej reče mati: „Vidiš otrok, da nimam časa, da moram tvojo sestrico pomiriti; pojdi očeta prosit, oče bodo s teboj molili.“ „Ne mati, ne! pravi deklica, oče ne vejo moliti, še jih nikdar nisem videla moliti“. So-li otroci res tako neumni, kakor nekteri menijo?!

4. Rez in kop.

„Vsako rozgo, ktera rodi sad, bo otrebil, da več sadu rodi“. Kopači, ki v vinogradu delajo, zovejo viničarja, kedar trto odkopljejo, rekoč: Pojdi trebit! In viničar, ki ponosno pred janom stoji, in vinjak v svoji žuljasti roki drži, se počasi pripogne, ker naglost nikdar ni dobra, in poreže zgornje trtine korenine, da trta na spodnje korenine bolj žene ter tako več vina rodi in tudi boljšo kapljico natoči. Kakor pijavica pije kri, tako pije trta po svojih koreninah, ktere globoko v zemljo zapiči, kri zemlje — vino.

Ljubi Bog ima na zemlji svoj veliki vinograd — sv. eerkev, on je tedaj vinogradnik; ima pa tudi oster vinjak, brez kterega nobeden viničar ne more biti, s kterim trebi in obrezuje trto. Če je trta še tako mlada, vinjak ji ne prizanese, ampak otrebi jo, da tem več sadu prinese.

Tudi našo žlahtno rozgo Juliko je Bog zarano otrebil, da bi rodila tem sladkejšega grozdja, in da bi prinesla temveč sadu za večno življenje. Ljubi Bog je poslal nedolžnemu otroku dolgo in hudo bolezen: Julika je za protinom zbolela. Komaj pet let je bila stara, ko jo protin začne nadlegovati, in cela tri leta jo je tako mučil, da ves čas ni mogla iz postelje. Strašna bolezen jo je časih tako hudo vila, da je revica na ves glas vpila in pela kakor ptica. Najhujše jo je trgalo po nogah, ktere jej je bolezen popolnem pokvarila. Še

le po treh letih ji je nekoliko odleglo. Naredijo se ji namreč na nogah mehurji, iz katerih je protin tekkel, kakor pravimo, in tudi iztekkel. Toda obé nogi ste ostali skrivljeni; na nobeno ni mogla stopiti, ampak je po bergljicah morala hoditi. Sčasom je desna noga toliko okrevala, da je na njo stopiti zamogla ter eno bergljico odložila, a druge bergljice se Julika do smrti ni znebila.

Bog je mlade Julikine rame že zgodaj vadal križ nositi, da je zamogla potem križ nesti, pod katerim bi navaden in nevajen človek sicer opešal bil. Moder gospodar izkoplje v gaju divjaka, in v njega vcepi žlahtno mladiko. Tako drevesce potem krepko raste in zraste drevo, ki obilno rodi, ker divjak ni razvajen kakor kakovo vrtno steblo, ampak lahko vse potrpi, ker je od mladosti vsemu hudemu privajen ter dežju, solncu, snegu in vetrom izpostavljen. Od mladih dni je tudi Julika bila vsem nezgodam izpostavljena, kar je storilo, da je potem v čednosti vrlo rastla, in da je bila lepo drevesce v božjem vrtu, ki je najbolj neugodno vreme pretrpelo. Že sv. Duh namreč uči: „Dobro je človeku, če nosi jarem od svoje mladosti,“ da se iz mladega navadi trpeti in voljno prenašati nadlogo. Ako bi Julika od mladega ne bila vajena težkega jarma, bi ne bilo dobro zanj; težki jarem kterege jej je Bog pozneje naložil, bi jo bil premagal in pogubil. Dobro je človeku, da od mladosti nosi jarem, ker človek ne vé, res ne vé, kaj ga še vse čaka na svetu. Zato je tudi Sin božji od mladosti rasel „kakor lilija med trnjem“, ker mu je bila odločena trnova krona, s katero so ga vojaki ovenčali. — Cvetlica, na kateri zjutraj zgodaj solza visi, tista po dnevu čvrsto raste in lepo diši, drugače pa se rado zgodi, da pri vročem solncu žeje sahne. Tudi mlad ogenj takrat močno zagori in veselo splapola, če veter po njem potegne; pri tistem vremenu mlad ogenj rad vgasne.

„Zakaj toliko trpim? zakaj Bog ravno mene tepe? Kaj sem vendar hudega storila?“ Tako se marsiktera nevoljna

duša v trpljenju pritožuje. Julika tega ni storila, ona se z Bogom ni kregala, ker je vedela, da bi mu na sto ene ne mogla odgovoriti, ali kakor sv. pismo pravi, „da bi mu na tisuč ne mogla ene odgovoriti“, in „da nam las ne pade raz glave“ brez volje božje. Ona se je tolažila ter rekala: Če je Jezus za-me toliko prestal, zakaj bi jaz iz ljubezni do njega kaj ne trpela? In kedar jej je protin noge prav hudo zvižal, da je od prevelike bolečine imela mokre oči, takrat je mater prašala: Ali ni res, ljuba moja mati, da je Jezusa še bolj bolelo, ko so mu z žreblji noge na križ pribijali? V takem trenutku mati čestokrat ni vedela, kaj bi odgovorila; gorko solzo si je izbrisala iz očesa, nevem, ali solzo žalosti zaradi bolenega otroka, ali solzo veselja nad takšnim detetom.

Nekoliko pozneje je bolezen tudi očeta na posteljo položila. Tudi oče je tri leta bolehal. Zdaj si mislimo materni križ: dva bolenika v hramu imeti, obema streči; toda s čim postreči? Zraven tega sta še dva manjša otroka za materjo gledala ter kruha prosila. Pa mati ni onemagala. Krščanska mati, krščanska gospodinja res tri vogle drži; več je vredna „kakor drage reči, ki se iz daljnih krajev k nam uvažajo“. Njena bolenika sta bila lepo potrpežljiva, ni mogla na nju huda biti. Kedar je deklici kar umreti bilo, je žalostno mater tolažila, rekši: Ljuba mamica, ne tožujte, jaz bom v nebesih pri Jezusu in Mariji prosila za vas. Oče pa, ki je imel jako dober pomnež, je vedel vsako pridigo na pamet, ktero je tam in tam, od tega ali unega gospoda slišal. Tako so se žalostne njihove duše pri božji besedi ogrevale in oživile. Posebno pazno pa je Julika poslušala, kedar so oče Življenjé svetnikov v roke vzeli in začeli brati od deviece in mučenice sv. Julijane, ki je bila njena krstna patrona.

Sv. Julijana je bila hči preimenitnih staršev. Morala bi se z paganskim mladenčem oženiti. Ker se je takega ženina branila veli jo oče neusmiljeno pretepstí. Na to jo razdraženi oče izroči ženinu, ki jo veli za lasé obesiti in z volovskimi

žilami tepsti. Srčni junakinji koža na glavi popusti, ker je telo predolgo za lasé viselo. Potem jo z raztopljenim svincem po vsem životu oblivajo. V ječi se ji prikaže angelj božji, jej zaceli rane in jo za nove muke osreči. Drugi dan jo trinog veli v razbeljeno peč vreči; toda pobožne solze Julijane ogenj naglo pogasijo. Slednjic jo še kopljejo v kotlu vrelega kropa; ker pa tudi v kotlu ostane nepoškodovana, jo trinog zaukaže ob glavo djati. — Ko je Julika slišala o strašnih mukah sv. Julijane, je rekla: Ljubi oče, zdaj skorej nič ne občutim svoje bolezn; koliko je sv. Julijana za nebesa prestala! kar jaz trpim, ni golča vredno. O kako pač duše, ki so polne božjega duha, tolažnik sv. Duh lepo tolaži! Posvetne duše pa „studenece žive vode zapustijo, in si luknjaste studence kopljejo, ki ne morejo vode držati,“ in kdo se bo čudil, če pri suhih studencih svojih žeje poginjajo!

Pri rezi naj viničar izvestno na to gleda, da bo trta pravo mero visoka: ne niža od pol čevlja, in ne viša od čevlja. Ako je namreč niža, poležava grozdje po zemlji, ako pa je viša, je grozdje kiselo. Obrezovati se mora gladko, brez razpokline, da rozga ne nateče, in da se prvo oko ne zalije in ne osuši.

Starši naj zgodaj že vadijo svojega otroka jarem Kristusov nositi in se zatajevati. Oča in mati pa morata pri tem poslu zložno postopati, in ne smeta med seboj razdvojna biti, drugači hitro v otroku zadušita oko, ki je že lepo napeto, da prinese dobrega grozdja, in skazita sicer dobro srce. Če mati otroke še tako lepo uči, ako pa jih oče s svojim slabim izgledom pohujša, bode materna beseda slabo rodila. Ali če oče fantiča ostro strahuje, nespametna mati mu pa na skrivnem denarje spravlja, mladika ne bode sladkega grozdja rodila, ampak viniko bo prinesla.

5. Rožjensišnica.

Za Juliko je že bil davno čas, da bi šla v šolo; toda bolezen jo je zamudila, da je bila že osem let stara, ko so jo prvokrat v šolo dali.

Vsak vinograd naj ima svojo rožjensišnico ali trtno šolo, in vsaka fara svojo krščansko šolo. Kar je rožjensišnica za vinograd, to je krščanska šola za cerkev božjo. V rožjensišnici se gojijo mlade rozge. Ako viničar v goricah zapazi redščino, ali če mu ta ali uni trs službo odpové, tedaj se poda viničar v rožjensišnico, izkopa močno mlado trto in jo presadi v vinograd, da je zmiraj enakomerno in lepo obsajen. Vinograd namreč, kateri ima redščine, da bi lahko v goricah voz obrnil, ni na čast niti viničarju niti gospodarju. Takošnemu viničarju bi se lahko reklo: golo skrivaj!

Prav tako v krščanski šoli rastejo ter se odgojujejo mlade rozge, nedolžni otroci, da potem v katoliški cerkvi lepo rastejo in obilno sadú rodijo ter izpolnjujejo redščine, ktere smrtna kosa med kristjani napravi, in da enkrat v nebesih zasedejo sedeže, ktere so ošabni angelji zgubili. Zategavoljo srečna fara, ki ima šolo, v kateri se otroci izgojujejo v pravem krščanskem duhu. Po celi fari se pozna, da ima fara dobro rožjensišnico, polno plemenitih rozg. Ako pa v šoli pravega božjega duha ni, ampak se posvetni duh v nji šopiri, tedaj mladike že v rožjensišnici bledijo in hirajo, pa tudi presajene v vinograd kaj prida ne rodijo, ampak na trti in na grozdji se pokažejo vse sorte bolezni. „Šola, če prava ni, je boljše, da je ni“, so rekli rajni naš Slomšek.

Šola v j. fari, v katero je Julika zahajala, je bila prava krščanska šola. Katehet so bili tistokrat č. gospod Andraž K. — Gospod so bili priprost kakor otrok, zmiraj veselega lica, zato pa so tudi vsa očeseca zasijala, in vsa ličica zagorela od veselja, kedar so g. Andraž v šolo stopili. Tako ovce vesele

vzdigajo svoje glave, kedar se jim dobri pastir bliža. Ako so kterege otroka morali pokarati in tudi s hudim okom pogledati, so se takega nemarneža vsi drugi otroci ogibali, ker je njihovega ljubljenege kateketa razžalil. Pa tudi svojega g. učenika N. so otroci ljubili in spoštovali kot svojega očeta, ker jih ni samo učil, ampak jim je tudi svetil s svojim lepim izgledom. Res, tam je vesela šola, kjer učenik duhovnika podpira; kjer pa eden podpira, kar je drugi postavil, tam hira šola, in zastonj je vse delo. Po priliki sem bil te dni navzoč, ko so otroci v neki mestni deški šoli imeli sv. obhajilo. Duhovnik so otrokom kazali Jagnje božje, in šolarji so vsi kleče trkali na svoja prsa, rekši: O gospod, nisem vreden itd. Eden gospodov učiteljev pa je stal ravno kakor sveča ter držal roke na hrbtu, in ni niti pokleknil, niti se ni pokrižal. Opazil sem dva fanta, ki sta se smijala in tje na učitelja gledala. Kaj sta se kje mislila? Jaz menim, da sta si mislila: Ali g. kateket nimajo prav, ki nas učijo sv. hostijo kleče moliti, ali pa g. učitelj nimajo prav, da ne pokleknejo, kedar se kaže presv. Rešnje telo. „Kdor pohujša kterege teh malih, ki va-me verujejo, bilo bi mu bolje, da bi se mu obesil mlinski kamen na vrat, in bi se potopil v globočini morja,“ — to so besede večne Resnice.

Mi katoličani moramo tedaj po vseh postavnih potih verske šole terjati, takove šole, v katerih bode imela sv. vera prvo mesto, in sv. katoliška cerkev prvo besedo. Naši otroci so po sv. krstu božji otroci, sv. katoliška cerkev pa je kraljestvo božje na zemlji. Božji otroci slišijo v božje kraljestvo: to je očivestno! Sicer nekteri menijo, da le nove državne šole odgajajo zveste državljane in prave domoljube. Ko bi to le tudi resnica bila? Za vse domoljubje in za vso državljansko zvestobo, ktera nima korenine v krščanski veri, ne dam piškavega oreha. Brezverskih šol bridki sad je divja olikanost, ker ni oblažena od božjega duha.

Za rožjениšnico si je najbolje priskrbeti ključev. Ako se namreč z rozgo vreže za dober palec starega, lanskega lesa, se tako prirezani mladiki ali rozgi pravi „ključ“. Iz rožjениšnice se potem najvspešneje take eno- ali dveletne sadike presajajo v gorico, ker trta na starem lesu največ koreninice požene. Nekteri sicer tudi peške v gredice rožjениšnice sejejo, ali pa očika z en palec dolgim lesom iz mladik porežejo ter v gredice pogrebajo; toda to je delo bolj za kratek čas, kakor za dobiček. Na tako izrejeni trti se le še v sedmih ali osmih letih kakošen reven pobirek dočaka.

Julika je v šoli veselo napredovala. Gospod kateket so jo pohvalili, ker je že vedela točno moliti, šest resnic povedati, deset božjih in pet cerkvenih zapovedi, kakor tudi sedem sv. zakramentov našteti. Tudi gospod učitelj so jo že prvi teden med drugoletnike uvrstili, ker je vse črke poznala in tudi že brati skušala. Taki šolarji, ki že iz doma kaj prinesejo v šolo, in se že od svojih staršev — od starega lesa — najpotrebniše reči naučijo, to so pravi ključi za šolo, v šoli hitro napredujejo, in tako svoje starše in svoje učnike razveseljujejo.

Kōmaj je leto dni preteklo, je Julika gladko in razumno brala; gospod učitelj so jo radi pohvalili: ali ste slišali Juliko? Kdo jo zamore posnemati? Ponižna deklica pa niti pogledati ni upala, tesno jej je zarad pohvale bilo pri srcu. Bolehna in bleda je na šolski klopi sedela, a kedar so jo gospod kateket vprašali, je bila podoba, kakor bi rastla v klopi; tako živo jim je odgovarjala, da so gospod Andraž radi rekali: Bogu se zahvali Julika, ki ti je toliko talentov dal! — Ako pa gospodi morajo še peške sejati, ako se otrok, kedar v šolo pride še pokrižati ne vé, in s palcem povsodi obhodi, samo na čelu, na ustih in na prsih ne, potem ni čuda, da se pri takšnih otrokih samo pobirki kažejo, in da veseléga sadú dolgo ni sleda.

6. Pletev.

Po drugi kopi, kedar sô že mladike na pedenj dolge, in se kaverniki ali grozdeki že vsi vidijo, začne se pletev; vsakako se pletev mora pred cvetjem dokončati. Trta pa se mora za to opleti, da ne oslabi. Zbog tega se morajo vodene mladike po stari trti obrati, da jej krvi ne pijejo, ali če dve rozgi vkup rastete, se mora tista, ki nima nič grozdja odtrgati, da ne jemlje grozdnati mladiki potrebnega živeža.

V šoli se morajo vsi izrastki in vse nerodnosti, ktere so otroci z doma v šolo prinesli, hitro obrati. Julika je zvesto pazila na vse, kar so g. kateket ali g. učitelj na drugih šolarjih pokarali, in se je potem skrbno varovala takih pregreškov. Na Juliki pa gospodje učeniški sploh niso zapazili posebnih vodenih in divjih mladik, pač pa se je kazalo na tej trtici od dné do dné več grozdekov. Bila je tako ponižna, da je vsaki šolarci prednost dala ter je sama sebe za najslednjo med vsemi smatrala. Ko so jej g. kateket veleli iti sedet v častno klop, kjer so najpridniše šolarice sedele, jo je rudečica kar oblivala. Pa tudi tiha in pohlevna je bila; časih so jo šolarice kaj dražile, ali pa so jej razposajeni fanti bergljici odnesli in skrili, a ona je to tako mirno in pohlevno prenašala, da so jo njene vrstnice visoko cenile ter se najrajši okoli nje zbirale. Tudi fantje so náskorem pustili svojo porednost, ker se Julika niti zmenila ni za to, kar so počenjali. Posebno pa se je pobožnost na nji pokazala. V cerkvi je roke lepo sklepalala in tako zvesto na altar gledala, da z očmi niti trenila ni; ravno tako zvesto je gledala na sv. križ, kedar so pred šolo in po šoli molili. Kedar je šla mimo cerkve ali mimo križa, se je spoštljivo naklonila in tako pobožno pokrižala, da so jo šolarice, ki so sicer to bolj naglo in površno opravljale, posnemati začele. Ako je na šolski stezi koga srečala, je pri srčno Boga povedala ter pozdravila: Hvaljen bodi Jezus Kri-

stus! vsak, kateri jo je srečal, se je rad še parkrat obrnil ter za nedolžnim otrokom pogledal.

Ne samo po stari trti se oberejo vodene mladike, ampak tudi na reznikih se naj jalove mladice potrgajo, da groznata mladika več zraka, svitlobe in solnea vživa. Kedar otroci prvo sv. spoved opravijo, takrat se najlepše oplevejo mladike v božjem vrtu, da potem solnce milosti božje s polno svojo močjo sije v majhna srca ter ogreva nedolžne duše. Koliko veselje je bilo to za našo Juliko, ko so gospod kateket v šoli prvo spoved napovedali. Tisti den se je Juliki po šoli silno domú mudilo; brez vse sape je prišla na breg, in je mater, ki so v gorici delali, že od daleč klicala ter jim veselo novico oznanila, da bode prihodnji teden šla prvokrat k spovedi, in da so g. kateket tako odločili.

Zdaj je bilo treba vest izpraševati. Julika se je precej in jako vestno lotila tega dela. Lahkič je desetkrat na den v duhu pregledala svoja otročja leta ter natenko preiskala vse predalčke svojega srca, da tudi najmanjše smeti ne bi spregledala. Sama vendar ni mogla posla rešiti, ampak je po gostem pribežala k materi ter jih skrivoma prašala: Ljuba mati, je to in to tudi greh? Pri vsem tem pa je bila v sto strahih, ali si bode vse to tudi zapomnila ali ne, kar jej je vest očitala. Ko je napočil dan spovedi, je že prav rano bedela ter prosila, da jo prazničko oblečejo. Na to je pokleknila, je lepo roke sklenila, in je očeta in mater prosila odpuščenja, ako jih je kedaj razžalila, kajti g. kateket so to otrokom storiti naročili, in potem se je napotila s solznatimi očmi v cerkev. Proti poldnevu pa pride celó srečna domú, in staršem ne more dopovedati, kako veselo je danes v cerkvi bilo, in da je bila prav pri g. kateketu pri spovedi. Ako duhovniki vestno za to skrbijo in tudi starši zvesto na to gledajo, da se otroci prvokrat dobro spovejo, potem se mladika dostikrat za vse žive dni opleve jalovih in lagodnih izrastkov.

7. Cvet.

Kako pač po vinogradu lepo diši, kedar toplega spomladanskega dné trta cveti. Tega časa že ženin v Visoki pesni svoji premili nevesti ne more prehvaliti ter jo pristrčno vabi, naj ga spremlja v dišeči vinograd. „Vstani, hiti, moja golobica, moja zala, in pridi! Zima je že minola, dež je jenjal in nehal; cvetlice so se prikazale v naši deželi, čas rezi je prišel, grlični glas se je zaslišal v naši deželi, figovo drevo je pognalo svoj sad, cvetoči vinogradi so zadišali. Vstani, moja prijateljica, moja zala, in pridi!“

Kedar otroci prvokrat pristopijo k sv. Obhajilu, takrat so te mladike Kristusove v najlepšem cvetu: o kako jih je nebeški ženin vesel! „Pustite majhne k meni priti“. — Dvanajst let je bila Julika stara, ko je na belo nedeljo prvokrat pristopila k mizi božji. „Nikdo mi ne bode obhajan, so rekli g. kateket, kateri mi ne bode na tenko vsega znal, kar katekizem pravi o sv. Obhajilu“. Julika je vedela gospodu na vsako vprašanje točno odgovoriti. Kedar so prišli v šolo, so se Julikine oči kar svetile, in morali so jo vsakobart nekaj prašati, da jej nedolžnega veselja niso skazili. Kolikokrat je Julika v tem času prišla iz šole, vselej je materi in očetu razlagala, kar so g. kateket zopet novega o presv. Zakramentu učili; in kedar je do konca prišla, je isto znova začela praviti, kakor je to otročja navada. Modri oče in mati pa se nista naveličala poslušati, kar je otrok govoril, in sta rekla, da naj le pouk zvesto posluša, da ne bode od gosp. kateketa izključena od sv. Obhajila.

„Bela nedelja! ljubi moj oče, kedaj bode že bela nedelja? Kako dolgo še je do bele nedelje?“ tako je Julika tolikokrat prašala, da so jej oče komaj vtegnili odgovarjati. Slednjič je vendar čakala belo nedeljo. Po juterni molitvi,

ktero je Julika s svojima mlajšima sestricama ravno odmolila, stopijo mati v hišo, in pokličejo Juliko, da jo opravijo za prvo sv. Obhajilo. Mati prinesejo izpod strehe priprosto belo oblačilo ter rečejo: glej to so ti oče kupili, ker si naju zmiraj lepo vbogala; potem še odprejo predal, v katerem so hranili beli venček, kojega so na velikonočni ponedeljek v mestu za Juliko kupili. Hvaležna deklica je ljubo mater objela in jih kar ni več izpustila; potem je tudi očetu poljubila roko in je rekla: „Ljubi oče, vi ste pač prav djali, ko ste mi pravili, da bode den prvega sv. Obhajila najlepši celega mojega življenja; že jutro tega dneva je tako lepo, da ga ne bom nikdar pozabila“. Preden še je šla v cerkev, ste jej mlajši sestrice, ki si danes lepe Julike niste mogli dosti nagledati, zapeli pesmico:

„Venček na glavi se
Bliska ti 'z kitice
Rožic zelenih,
Slovensko deklé!“

Ko so otroci v šoli zbrani bili, so g. učitelj rekli: „Ljubi moji otroci, vi veste, kaj je danes! Upam ter se trdno zanašam, da se boste v cerkvi tako zadržali, da mi nobenega ne bode treba opominjati“.

Med sv. mešo po Obhajilu se g. kateket obrnejo k otrokom in blizo takole govorijo: „Preljubi otročiči, ljubljenci Jezusovi! Zdaj tedaj je prišla presrečna ura, ktero ste že tako dolgo in težko pričakovali. Zdaj stojite prvokrat okoli mize božje in prosite Očeta kruha nebeskega; danes boste prijeli v podobi hostije pravo Telo in pravo Kri našega Gospoda Jezusa Kristusa. Jaz vidim, kako vaše oči sijejo od veselja, kako vaša srčica gorijo od ljubezni do Jezusa. Pa tudi Jezus se vas veseli, preljubi otroci! Bele cvetlice se zdaj v spomladi najpred zbudijo in prve polukajo iz zemlje, ker jih Bog najrajši ima; med vsemi ljudmi ima tudi Bog najrajši pridne nedolžne otroke. Ali nič ne slišite, ljubi otroci, kako prijazno vas Jezus k sebi vabi? Kdo bi si upal vam braniti

k njemu iti? „Pustite otročiče, in nikar jim ne branite k meni priti, zakaj takih je nebeško kraljestvo“. Pa tudi vi že komaj čakate, da bi Jezusa videli in zavžili: „Gospod, mi bi radi Jezusa videli!“ Tedaj pa le pristopite k božji mizi, in „glejte Jagnje božje, ki grehe sveta odjemlje“.

Najprvi so g. učitelj z vso pobožnostjo prejeli presv. Rešnje Telo ter tako svojim šolarjem svetili s prelepim izgledom. Potem so se fantiči in dekliči drug za drugim z gorečimi svečami približali angeljski mizi. O kako srečni so otroci po sv. Obhajilu stali okoli altarja; bili so videti „kakor mlade oljke okoli mize;“ njih duše so bile prepolne božje milosti, kakor so mlade oljke polne olja. Po ponovljeni krstni obljubi so g. kateket še vsakemu otroku podarili lično podobico v spomin prvega sv. Obhajila.

Julika je bila pri celem opravilu nekako zamaknjena; zdelo se jej je, da ni več na zemlji, ampak v nebesih; njeno veselje je danes do vrha priklopelo.

Sestrici ste že dolgo iz brega tje na mešno pot gledali ter pričakovali Julike; in ko jo od daleč zagledate, se spustite v beg doli po bregu sestrici nasproti. Vse na tenko jima je morala razložiti, kako se je svečanost vršila in kako je bilo veselo v cerkvi. Mati so danes pripravili nekoliko boljši obed; pri mizi je šla podobica od rok do rok; vsi so jo občudovali ter sodili, da je jako lepa.

Poglavitna reč je, da mlada rozga lepo cvete; le takrat se je obilne bratve nadjati. Ravno tako imenitno je, in je poseben blagoslov božji pri tem, da se prvo sv. Obhajilo z vso slovesnostjo obhaja. Kakor homo slišali, naša Julika do smrti ni zgubila velikega utisa prvega sv. Obhajila iz svojega srea.

8. Vez.

Prerok Izaija našega ljubega Izveličarja primerja mladiki, ki bode iz Jesetove korenine pognala, in prerokuje, da bode „na njem duh strahú božjega počival“, in „duh strahú božjega ga bo napolnil“. Čudno je, da prerok dvakrat zaporedoma govori o strahu božjem, v katerem bode vélovečeni Sin božji živel.

Kedar trs požene rozge, raste vsaka na drugo stran, ali na kvišku, ali na vzdol, na desno ali na levo. Tako rozge ne smemo trpeti rasti. Kaj pa če pridejo vetrovi in nevihta? najlepše rozge bi zlomila; in če toča pride, nobeden grozdič ne bode zdrav ostal, vse bode neusmiljena toča poklestila. Kedar tedaj solnce že močno prihaja in so dnevi vroči, da se je treba hude ure bati, a mladike so še rahle, takrat pa le prej ko slej zveži v gorici, da ne bode trta škode trpela. Zgodnja vez najbolj pospešuje in ohranjuje močen, ravni les, in mladike in trto jako, jako varuje škode po toči, ktera tako le po kolji in vršičih trtinah klesti, do grozdja pa v dobro obdelanem vinogradu tako lahko ne more, in dostikrat se je cela rozga za kolom zdrava z grozdem vred obvarovala.

Otroka, kedar šoli odraste, ne smeš pustiti ob svojem rasti, kakor mu drago, to bi bil veliki pregrešek. Kakor mladike na trsu bi rastel vsak otrok na drugo stran, — le proti nebesom nobeden: zakaj vsak človek je bolj k hudemu kakor na dobro nagnjen. V tej dobi so otroci še rahliji, v čednosti še niso vtrjeni, a nevarnosti za nje od dne do dne rastejo, in grešni ogenj je zmiraj hujši, skušnjave zmiraj večje. Te mladike Kristusove je treba o pravem času obvezati.

Kako pa se vrši vez? Rozgo je treba kolikor toliko zravnati in jo lepo h kolu vpogniti; prvo povezilo se vsikdar nad grozdem napravi, drugo povezilo pride nad prvo.

Prvo povezilo, ki mladenča lepo vpravna ter ga lepo

vpogne pod Kristusov sladki jarem je strah božji, in drugo povežilo — zopet strah božji: „Strah božji je začetek modrosti.“ Prvi varuh mladine, naj reče kdo, kar hoče, je strah božji. O skrbite otrokom za tega varuha! Učite svoje otroke greha se hujše varovati, ko smrti, in pogosto jim ponavljajte, kar je sveta mati Blanka svojemu kraljevemu sinu Ludoviku neprenehoma pravila: „Moj sin, veš, da te rada imam; a povem ti, da bi te rajši mrtvega videla, kakor da bi morala čuti, da si le en sam smrtni greh storil“. Takov otrok ne bo nikdar žalil ljubega Boga, ampak rekel bo: „Kako bi zamogel hudobijo storiti in grešiti zoper svojega Boga!“ Iz mladega jim pravite, da ni nobena tema tako črna, nobena stena tolikanj debela, da bi Bogu mogla njih hudobijo zakriti. „Mar Bog, ki je uho napravil, ne sliši? ki je oko naredil, ne vidi? Mar on, ki narode pokori, tebe ne bo kaznoval?“ — Povejte mladenčem in dekletam, da se božji šibi nikdo ne more odtegniti, in „ako bi vzel peruti juterne zarje in bi vzletel na kraj morja, tudi tje bi ga vodila božja roka, in tudi tam bi ga držala njegova desnica.“ Strah božji mora z otrokom rasti in ž njim zrasti, potem ga svet ne bode majal, in ga vsak veter ne bode gibal.

Naša Julika je bila polna strahu božjega; že senca greha jo je iznemirjala. Rada je rekala: Bog ne daj tega govoriti, ali, Bog varuj kaj tacega storiti: Bog vse vidi in vse vé; Bogu se nočem zameriti. Še njene sestrice, če so se sprle, so si bile takoj dobre, ako se je Julika približala ter so djale: Tiho, Julika gre! — da niso svoje ljube sestrice žalile, ki je kakor prava Gospodova dekla vedno Boga pred očmi imela. Ko je bil v Št. J. fari misijon, Julike celi dan ni bilo domu, tiste dni je od besede božje živela. Zvečer pa ni mogla dopovedati ter je do polnoči domačim razlagala, kar je celi den lepega čula. Posebno pa svoje žive dni ni mogla več pozabiti besed: „Ne bojte se njih, kateri telo umo-

rijo, duše pa ne morejo umoriti, ampak bojte se veliko bolj tistega, kateri zamore dušo in telo pogubiti v pekel“; le te besede je prilično rada z zelo resnobnim licem ponavljala. „Strah božji je venec modrosti;“ s tem vencem je bila Julika vedno ovenčana, in s tem vencem na glavi je šla tudi v večnost.

Kaj pa storiti, če strah božji gine iz mladega človeka? Tedaj je dolžnost staršev in učencikov, da ga strahujejo ali kaznujejo, da ga zopet v strah božji spravijo, kakor se tistemu, kateri je pravi pot zgrešil, mora zopet pravi pot pokazati. Jeli pa modro mladino kaznovati? Božja modrost to odobruje; sv. Duh namreč govori: „Komur se šibe škoda zdi, tisti sovraži svojega sina; kdor pa ga ljubi, ga vedno strahuje“. — Topa človeška pamet pa čestokrat svetuje, mladenča ne strahovati. Kdo ima pravo?

Te dni sem videl, kako na cesarske stroške velikansko kaznilnico zidajo. Na tihem sem si mislil: ko bi v šoli šiba pela, bi pač kaznilnica toliko denarja ne pojela. Vrtnar mlada drevesca vravnuje, staro krivo deblo pa ne bode več ravno steblo. Tudi zdravnik pravi, da tistega leže ozdravi, ki se o pravem času, dosti rano, za zdravilo oglasi; stara rana in zastarano bolenje, gotova smrt! Starina strahovati, a mladini se prilizovati — to je narobe svet! O ljuba pamet, si res boljša ko žamet! Starega štora nikdo ne cepi, mlado drevesce se požlahtnjuje!

Te dni so starši pri nas nekega gospoda kateketa tožili, ker so njih drznega paglavca z brezovim oljem, kakor si je zaslužil, namazali. Po obstoječi postavi je sodnik gospoda kateketa na osem dni zapora obsodil. Omenjeni kateket so mož po volji božji; jaz jih dobro poznam, ker so nekdaj moj šolar bili, in prav nič jih ne omilujem, ampak, kedar bodo iz kajhe prišli, jim bodem častital ter jih više cenil, nego dozdaj: storili so namreč le to, kar sv. Duh storiti zapoveduje. Gospod kateket si bodo na sodnji den lahko roke umili rekoč: jaz sem nedolžen na krvi tega otroka. Jako, jako pa omilujem

zaslepljene starše, zakaj Bog bode iz njihovih rok tirjal kri njihovega otroka.

Nekdajne nedeljske šole so bile res — angeljske šole, v katerih so se mladenči in dekleta, ki so šoli odrastli, v božjem strahu odgojevali. Ako pa otrok, ki ni za gospoda, predolgo v šoli hodi, se šole navolji, delo se mu pa gabi, ker se ga dosti rano ne vadi. Kedar pa tak otrok iz šole izstopi, se ugiblje nauka in učenika, in strah božji naskorem mine iz njegovega srca. Poznam kateketa, ki so do 800 uencev imeli, a zdaj jih komaj kakih 10 še pozdravlja, — in sicer prav tisti, ktere so v šoli najbolj strahovali, kakor da bi otroci sami občutili dobroto strahovanja.

Še dvoje napak tukaj ne morem in ne smem zatajiti, ki mladino hitro odvežete strahu božjega. Kedar mladenič nekoliko odraste, ne spi več v hiši, ampak, kedar ovi drugi gredó k božjem miru, zaklenejo vrata za mladeničem, ki gre spat ali v hlev, ali na hlev, ali v parmo. Ravno tako deklina, kedar se zgodnjá, svojo lastno izbo dobi, v kateri le ona sama spi. Naskorem se sin in hčer noči privadita ter se je ne bojita več, in vendar ima noč svojo moč; ne bojita se pa tudi več ne Boga, ne greha. O kratkovidni slovenski starši! Sami svojim otrokom zanjke nastavljate, potem pa se čudite, ako se vam v zanjke vjamejo. Jalov je izgovor: Nimamo vsi prostora v hiši spati. Bolje je, da fantu na trdi klopi postelješ, kakor da se ti med ponočnjaki skazi; in bolje tudi je, da dekle na tleh leži, kakor da sama v hišici spi, kjer jastreb na njo preži. Mati uči se ljubezni od koklje. Kedar koklja svojo mladino spat spravlja, tako dolgo svoje peruti razteguje, da vse spravi v svojo varno krilo, naj še toliko dobrih piščet ima; dokler le eno pišče še čivka okoli nje, ne more si dati miru ter zaspati. Marsiktera krščanska mati pa celo noč dobro spi, še sanja se ji nikar, v koliki nevarnosti da je njeni otrok. — Krščanski oče posnemaj modrega evangeljskega očeta, o katerem sv. Evangelist Luka govori. Ko je namreč prijatelj tega hišnega gospodarja o polnoči prišel trkat

in kruha prosit, mu je ta znotrej odgovoril in rekel: „Ne delaj mi nedloge; duri so že zaprte, in moji otroci so z menoj v hrami“. Sinovi tega očeta po noči niso okoli postopali, ampak vsi so bili pri očetu v hramu, a duri so bile zaklenjene, ključ pa je imel oče, da niti sin niti hči ni mogla nikogar v hram spustiti.

9. Kositev.

Za vezjo sledi kositev trave po vinogradih. Viničarji radi gledajo, da prav dosti mrve za živino iz vinograda spravijo, ker to je večidel njih edini travnik; zató pa s kositvijo čakajo, da jim trava večá zraste. Pa kar ni prav, ni prav: v veliki travi namreč, zlasti po močnih goricah, ljubo grozdje zadušeno po svitlobi zdihuje ter po zraku zeva. Malopridni viničarji celó grahorja nasejajo po goricah, da si več klaje pripravijo; trti pa naj bo, kakor rado. Smrdljiva trava, ki po vinogradu raste, na grozdje toliko upljiva, da dobí grozd, in pozneje tudi vino po nji okus.

Mlado sree mora ljubiti, mlado sree zeva po ljubezni; ljubezen je njega življenje. To ne more inači biti, naše sree je namreč stvarjeno za ljubezen. Sv. Avguštin tedaj pravi: „Naredil si nas, o Bog, za se, in nemirno je sree naše, dokler v tebi ne počiva“. V solnci božje ljubezni se človeško sree ogreva in segreva. Če naša duša ne ljubi Boga, pa ljubi malika, kterege si napravi. Izraelci so si napravili zlato tele, ko so na Boga pozabili; kralj Nabuhodonosor je postavil svojo lastno podobo, da so ji dajali božjo čast, in osivelemu kralju Salamonu so paganske njegove žene zmešale glavo, da je jihovim bogovom postavil svetišča. Vse tedaj mora iz

solnea stopiti, kar mlademu srečo zakriva gorkoto in svitlobo božje ljubezni. Slaba tovaršija, to je smrdljiva trava, ki zavira solnène žarke, da trte in grozdja ne obsevajo.

Julike nikdar ni mikala slaba tovaršija; najrajši je doma pri materi ostala ter jim pri vsakem delu pomagala, kterege se je le mogla lotiti. Tudi svoje sestrice je jako ljubila, se rada z njimi družila, jih moliti učila, pa tudi brati in pisati, prav kakor gospod učitelj v šoli. Zató pa so jo sestrice spoštovale, ne samo kot starejo sestro, ampak tudi kakor svojo učiteljico. Drugot Julika ni iskala tovaršije. Dasi so njene vrstnice in družice Juliko čislale zavoljo njene pobožnosti, ona se jih je vendar v svoji ponižnosti nekako ogibala; djala je sama pri sebi: kdo bo pač ubogo, kruljevo Juliko kaj obrajtal. Jena najljubša tovaršija je bila Jezus in Marija; kakor nekdej mladega Tobija jo je angelj varuh vodil na vseh jenih potih. Pa tudi mati so za to skrbeli, da se hčerka ni kam med malopridne ljudi zgubila. Za težko delo ni bila, pa kaj malega opravila je vedno imela. Lenoba greh pase, komur pa delo glavo beli, tisti nima časa na greh misliti. Tudi so jo mati dali šivanja učiti; toda niso je izročili kaki jezični in pohotni muškri, ampak pošteni in bogaboječi šivilji, ktera Julike ne samo lepo šivati, nego tudi lepo živeti učila. Najrajši je s svojimi učenkami Marijine pesni, pa tudi druge vesele slovenske pesni prepevala. Šivilje, ki po hišah hodijo, rade zajdejo. Kaj pa muškri pomaga, če drugim lepo obleko čedno sešije, če pa poleg obleko nedolžnosti zapravi?

Slaba tovaršija je prava kuga za nedolžne mladenče in ravno tako tudi za dekleta; mladenčem krade dobro ime, dekletam pa deviški veneč jemlje. „Kdor se smole dotekne, se osmoli, in kdor se s prevzetnim druží, bo prevzet.“ Slaba tovaršija najpred varhinje nedolžnosti ubije, potem pa nedolžnost samo pokoplje. Tri varhinje nedolžnosti pa so: sramožljivost, pobožnost in poštenost. Sramožljivost slabi tovarši najpred ubijejo. Mladenča je prvokrat sram ter ga rudečica obliva, kedar med tovariši sliši nespodobne be-

sede in nesramne kvante. To tovarši zapazijo, se mu krohočejo, ter tako rudečico z njegovega lica splašijo. Drugo večer pa že sam za vože drži, in z nesramnim zvonom zvoni, da prav debelo poje: sramožljivosti k pogrebu zvoni. Zdaj se tudi pobožnost že klaverno drži: fantu se v nedeljo nič več v cerkev ne mudi, rajši okoli cerkve postaja in z drugimi fantalini zijake prodaja. Tako sv. mešo zamudi, pridgo in krščanski nauk pa v krčmi zapije. Tudi sv. zakramente odlaga in odlaga, in zadnji čas — že po veliki noči — si komaj in komaj do spovednice pomaga. Hudobni tovarši so pogrebiči mladenčeve pobožnosti!

Pretekli pondeljek pridem prilično v bolnišnico. Med ranjenimi najdem dva mladeniča; prvemu so v nedeljo večer z drogom nad laktom roko zdrobili, a drugemu so glavo naklali. Pomiloval sem ju, a naposled sem vendar djal: Ako bi včeraj bila pri krščanskem nauku, bi vaju danes muka vere ne učila. Oba sta mi s solznimi očmi pritrčila. Med tem so drugemu že odzvonili zadnjo popotnico, a prvi z desnico ne bode delal svoje žive dni, a z levico bo prijemal za tuje kljuke.

Ena varhinja nedolžnosti še živi: za poštenost se nedolžnost še lovi, preden omedli in umrje. Toda za vince je fantu groša treba. Oče mu ga ne more dati, ker komaj štibro zmaguje, mati pa, če kateri krajcar prihrani, ga za sol porine. Brez evenka pa med tovarše ne sme priti; tedaj rajši poštenost proda, in ukrade domá ali indi, kar zamore, da kaj za vince skupi; v vinu vtopi potem nedolžnost, zakaj „v vinu je nečistost“. Zato opominja sv. Duh: „Ne glej vina, kedar je rumeno, kedar se njegova barva v kosarcu lesketa; gladko teče, toda na poslednje piči kakor kača, in strup razlije kakor gad. Tvoje oči bodo po tujkah gledale, in tvoje sree bode spačeno govorilo“. To je žalostni križev pot in britka smrt nedolžnosti!

Celi božji den in cele tjedne za mizo sedeti in vrlo

šivati, to slabotni in bolehni Juliki ni dobro storilo. Zatorej se deklica šivilji za vse dobrote in lepe nauke čedno zahvali ter se podá domu k materi. Doma pa ni bilo dosti kruha za Juliko, ker bile so še štiri mlajše sestrice, ki so mater prosile kruha, zato ji mati poiščejo dobro službo pri poštenih ljudeh. Toda za težko delo Julika ni bila, dasiravno je že bila v sedemnajstem letu, ampak za varhinjo otrok so jo sprejeli. Pri tem poslu seveda tudi ni veliko zaslužila; zdravo hrano in nekoliko potrebne obleke je bil ves njeni zaslužek. Za navržek je sicer imela ljubezen otrok, ki so jo skorej rajši imeli kakor lastno mater, ker je bila zmiraj prijazna in vedrega lica. Ako so jo mati vprašali, ali jo v službi težko stane, jim je veselo odgovorila: „Jaz sem Gospodova dekla, — nič me težko ne stane“. To je bila pač lepa beseda! Če je bil pri gospodarju, kterege je služila, pičel zaslužek, se je Julika tolažila s tem, da je tudi, kakor nek-daj Marija, Gospodova dekla, ki ji bo nek-daj pobožno življenje stoterno plačal in večno življenje dal. Modra dekla poštene službe ne zapusti; če tudi nekoliko manj zasluži, pa bode enkrat nebesa za navržek dobila. Kaj pa ti pomaga, ako par grošev več zaslužiš, poleg pa svoje poštenje zapraviš? Kaj ti pomaga, če beli groš zaslužiš, zraven pa belo obleko nedolžnosti umažeš? „Kaj ti pomaga, če celi svet zaslužiš, na duši pa škodo trpiš?“ Nič, prav nič ti ne pomaga!

Slovenska mladina izlasti v mesto jako služiti sili, kmet pa ne more zvestega hlapca, ali pridne dekcle služiti dobiti. To je velika napaka. Ljuba slovenska mladina, doma ostani in se pošteno hrani! Na kmetih so služebni — družina, v mestu pa većinoma — sužnji. V mestu je sicer večji zaslužek, pa so tudi stroški večji; primerno si na deželi lahko ravno toliko prihraniš, pa tudi pobožno slovensko srce lože ohraniš. Rado se zgodi, da mladenič v mesto pravičen gre, potem pa pride ošaben domu ter misli, da se mu mora zdaj celi svet čuditi ter vklanjati, ker se je na velikem trgu v mestu enkrat obrnil, in dvakrat na mestno uro pogledal; v nedeljo pa pred

cerkvijo samo „dajč“ govori, da se mu tisti, kateri dobro remški vé, lahko smeji. — Kar dekle v mestu več zasluži, obesi na se, in ako gre domú, se oblačilo vleče za njo, kakor za kako gospó, da se prah, čestokrat pa tudi — sramota za njo kadi. Dvajset let sem že v mestu duhovnik in iz lastne skušnjé vem, da se med desetimi devetimi dekletam tako godi.

10. Koljatev.

Vinska trta je najzlahatneje drevesce, to smo že rekli: „po sadu ga boste spoznali“. Vsaka dobra reč pa ima svoje sovražnike, in tudi trti ne manjkajo: celo vrsto njih ima. Če je trta dolgo zimo srečno preživela, in se je v spomladi zdrava prebudila in svoja oka odprla ter pognala mladice, jo bela slana popari, in kedar solnce izhaja, pobesijo mlade rozge svoje glavice ter umrjejo. Kakor je bilo nekđaj žalostno v Betlehenski okolici, kjer je kruti Herodež nedolžne otročice pomoril, prav tako žalosten je pogled po vinogradu, kjer je v spomladi mraz mladje pokončal. Pa še druge sovražnike ima trta. Smod jej posmódi evet, da potem ne rodi; pikee jej grozdje napika, da ne dozori; toča jo čestokrat tako hudo oklesti, da je gola, prav kakor trta Jezus, ko so ga trdosrečni Judje slekli. Prava kuga za trto pa je trtna uš, ki se v korenini izredi, trto posuši in celi vinograd popolnem pogubi. Zató je ljubi stvarnik trti dal prstence (kremplje), s kterimi se kola prijemlje, da je veter preveč ne maje, in skrbni kmetič jej da kol v roke, da se na njega naslanja, da je nevilhta ne spotere, in da se rodovitna rozga na njo upira, če sama toliko grozdja, kolikor si ga časih naloži, nositi ne more.

Toliko in še več sovražnikov ima krščanska mladina. Hudičevi pomagači od vseh strani na njo prežijo, da nedolžne duše pogubijo. Slana to je pohujšanje: „Gorje svetu za voljo pohujšanja!“ Smod je — napačna odgoja, pikee je slaba tovaršija, o ktorej smo ravnokar govorili; toča so nesramni jeziki, ki oklestijo ubogo trto, da ves svoj kinč zgubi. In trtna uš, ki mladino iz korenine pogubuje, to so tiste šole, iz katerih vero rivajo in Kristusa zapirajo. Kristus hoče otroke pri sebi imeti: „Pustite majhne k meni priti!“ Pa ne samo brezverske ljudske šole, ampak tudi srednje in visoke šole, v katerih Kristus nima prve in slednje besede, in v katerih Duh božji ne vlada, so mladini na kyar. V tempeljnu je bil Jezus „sred učencikov, in njih je poslušal in izpraševal“. Njegov prostor je tedaj po sv. pismu sred učencikov in sred šole, pa ne kje v kotu ali za vrati. Redki so učenci bodi-si ljudskih, bodi-si visokih šol, ki so si svesti, da jih Kristus posluša, kedar učijo, in da bode enkrat na tenko račun terjal od njih, ako so mu med dobro semen plevela nasejali. Najviši šolski nadzornik je božji Sin, Jezus Kristus!

Ali mladina nima podpore ali kola, da bi se na njega upirala tēr nevarnostij otela?

Ko si je bil bogatin, ktereга so v pekel pokopali, v skrbi, da tudi petero mlajših njegovih bratov ne pride v pekel, je slišal glas iz nebes: „Imajo svoje duhovnike, nje naj poslušajo“, in tvoji bratje ne bodo v pekel prišli. Julika se je zvesto držala svojega duhovnega voditelja, svojega spovednika; kot zvesta ovčica je poslušala njegov glas ter ga v vsakej reči ubogala. Bila je zelo odkritosrčna do njega, vse predale svojega sreča mu je odprla, da je zamogel pogledati, ali ni v katerem kotecu skrit kak dušni tat. Mlad plevel se namreč lahko hitro s korenem vred izpleje; ako pa se je ljulika enkrat do dobrega ukoreninila, jo sicer še tudi zamoreš pokositi, a korenine čestokrat ostanejo v zemlji, in nenadoma se plevel zopet prikaže. Kar

je modri oče Tobija svetoval svojemu sinu; to tedaj tudi jaz vam, ljuba slovenska mladina, svetujem: „Pojdi, in poišči si zvestega voditelja, ki pojde s teboj;“ izvoli si v čednosti in učenosti dobro utrjenega spovednika, ki te bo vodil na poti pobožnosti. Moder spovednik je močen kol, ki mlado trto drži, da je vsaki veter ne pripogiblje! Naj že bode nevarnost tako velika, kakor tista riba, ki je hotela mladega Tobija požreti, spovednik ti bo še o pravem času roko podal ter te otel nevarnosti. Ako pa mladenič vsako leto inam k spovedi gre, in deklina vsake kvatre na drugo božjo pot, taki si vesti ne oledkotijo, ampak tem bolj obtežijo. Brez voditelja nezveden mladenič lahko pravo pot zgreši, in deklina se hitro v nastavljene zanjke zamota, katerih v svoji nedolžnosti ne pozna in niti ne sluti. „Podprite vendar šibka kolena“, opominja zato prerok Izaija „podprite!“ Kar slabo stoji je treba podpreti. Mladina pa še ima šibka kolena, še ni utrjena na poti čednosti.

Sv. apostol Janez pripoveduje, da je pri slednji večerji „na Jezusovih prsih slonel eden njegovih učencev, ktereга je Jezus ljubil“. To je bil ravno deviški mladenič Janez sam. Kam pa bi vas peljal, krščanski mladenič in dekleta, da se vtrdite na poti čednosti? Kje je dovolj močna podpora za vas, da ostanete stanovitni v dobrem? Zatekajte se na Jezusovo presveto sree, približujte se po gostem in po vrednem mizi Gospodovi. Sv. ohhajilo je namreč „kruh, ki sree človeka vtrjuje“, da ne omahuje na dve strani. Kje je varno zavetje za vas, da ohranite čisto svoje sree? Presveta rešna kri je „vino, iz kterega device poganjajo“. Zató so rajni škof Slomšek rekli: „Kakor se jagnjeta od zelene paše lepo omladijo, in rožice od rose juterne lepše razevetijo, enako oživijo mladeniči in deklice po vrednem, po gostem sv. obhajilu. Kdo bi jim ga ne priporočal?“

Gorica, ki je dobro obkoljena, lepo raste in rada rodi; kjer pa potrebnega kolja pomanjkuje, po gorici vse križem

leži. Zato pa tudi ljubi Jezus, dober vinogradnik, svojega vinograda brez potrebne podpore ni pustil, ampak ga je lepo oskrbel.

Jezus je moral stopiti na les sv. križa in za nas umreti. Kje bode mladenič sv. Janez odslej imel svojo zaslombo? kje bode zdaj našel varno zavetje? Jezus odpre na križu svoja sveta usta, pogleda na Marijo ter reče Janezu: „Glej, tvoja Mati!“ S temi besedami mu je naročil, da se naj odslej Marije drži, ona naj bode od zdaj podporna jegova. Dobremu učencu tega ni bilo treba dvakrat praviti, „ker od tiste ure jo je učenec k sebi vzel“. Srečen pač vsaki mladenič, ki se, kakor sv. Janez Marije drži, on pravega pota lahko ne zgreši, in deklina je tako dolgo nedolžna in vesela, dokler Marijo zvesto časti, kedar pa se Mariji izneveri, hitro zajde na široko pot. „Pod tvojo brambo pribežimo, o sveta božja Porodnica“, to naj bi bila krščanske mladine vsakdanja molitev.

Julika je bila od najprve mladosti otrok Marijin. Pred bi bila pozabila jesti kakor angelsko češčenje moliti; mati so se lahko zanesli na njo, da je s sestricama odmolila Zdrava Marijo, kedar mati niso vtegnoli. Prva pesen, katero so jo oče morali peti učiti, bila je Marijina:

„Lepa si lepa, roža Marija,
Tebe časti vsa nebeška družina,
Angelji lepo pojejo
Tebe Marija hvalijo“.

Vsaka nova Marijina pesen je Juliki pripravila novo veselje. Čestokrat je na hribu katero Marijino zapela, da se je daleč okoli po Slovenskih Goricah razlegala. Kdor jo je na samem našel, je lahko zapazil, kako je hitela molek skrivati, ne da bi se rožnega venca sramovala, ampak pohvala jej je bila nedležna. Najrajši je priprosto modro obleko imela; gizdave obleke si ni nikdar želela, da bi se Mariji ne zamerila. Kedar so jej mati kite pleli, jih je Julika prosila: „Mati, tako lepo gladko me počesite, kakor je v cerkvi

Marijina podoba počesana“. — Resnica je, da so kodrasti lasje zanjke, v ktere se zapeljivec lahko zaplete, in las, ki po čelu visi, lepoto gubi, pa tudi po gizdavosti diši.

Kar so cvetlice v vencu, to so bili za Juliko Marijini prazniki v cerkvenem letu. Nobeden Marijin praznik ni zamudila sv. zakramentov; vsakega je lepo pobožno obhajala, in ko je minil, se je že bodočega veselila. Tudi leta 187. je težko pričakovala Veliko gospojnico; farna cerkev je bila namreč Mariji v nebo vzeti posvečena. Komaj je dočakala, da so mati prišli od rane božje službe, in precej prime brgljico, obesi šolnje na desno roko in vzame molitvenik ter kakor najbolj zamore, hiti k pozni sv. meši. Šolnjev pa zató ni obula, ker je bila po dolini velika rosa, da si jih ni preveč zmočila. Pol pota je menda že prehodila, ko ji nasproti pribeži psiček, ki se kakor blisk v njo zaleti ter jo vgrizne v petó bolne noge. Leva noga, ki je bila skrivljena in na stran zasuknjena, je namreč Juliki vedno nekoliko izpod obleke gledala. Deklica nekoliko zavpije, in ko vidi kri, si kraj ceste v jarku rano umije in s prtičem za silo obveže ter se zdaj mesto v cerkev domu obrne. Materno sree je precej slutilo veliko nesrečo, ki je Juliko dohitela, a deklcia je bila tako mirna, kakor bi se prav nič ne bilo zgodilo, in je še mater tolažila ter rekla: „Ljuba moja mati, naj se zgodi sveta božja volja“. Po poludne je že bilo po celi fari znano, da je ščene, ki je Juliko vgriznilo, steklo bilo. Modri župan še tedaj tisto večer zapreže, in Juliko v mesto v bolnišnico zapelje, da jej tam pomagajo, ako jej je še pomagati.

Kakor slednjega bolenika so blage usmiljene sestre v bolnišnici tudi Juliko ljubeznivo in prijazno sprijele. Dolgi jeziki sicer čestokrat sestre obrekujejo, da v bolnišnici, zlasti starim ljudem, nek prah zavžiti dajo, da bolenik mora kar v večnost „marširati“. Za take nesramne žnablje bi bilo najbolje mazilo — grablje. Ne vem, kje bi bolnik bil na duši in na telesu lepše oskrbljen, kakor v bolnišnici, v kateri usmiljene sestre strežejo.

Pozneje mi je sestra predstojnica pravila, da so sestre, ko je Julika prišla, precej vedele, da so Marijinega otroka dobile. Ko so namreč njeno eulico preiskale, v kateri je prinesla vse svoje premoženje, kakor je rekla, so našle v nji dvoje molitvenih bukvic, in sicer: „Glej, tvoja mati“, in „Marije rožni evet“, potem Marijino podobico v okviru, katero je pri prvem sv. Obhajilu dobila, in pa rožni vence. Ko je sestra deklico vprašala, ali je nikdo domačih ni spremil, jej odgovori: „Nikdo, ljuba sestra! zdaj so me tudi moja lastna mati zapustili; zdaj nimam več druge matere, kakor svojo nebeško mater, odslej bo samo Marija še moja mati!“ Sestra bi jo bila najrajši objela, tako se jej je nedolžni otrok prikupil s temi besedami.

Zdravnik je deklici rano pekel s hudičevim kamenom, kakor pravimo. Le par dni je Julika v bolnišnici ležala, potem je pa že smela vstati in hoditi. Zdaj je bila sestram na pomoč, kjerkoli je mogla kaj prijeti. Z boleniki je vedela tako ljubo ravnati, da se je vsem jako prikupila; bila je prava usmiljena sestrica. Kar zagorelo je pa njeno srce, ko je stopila prvokrat v kapelico, v kateri je videla prelepo Marijino podobo, o kateri so jej sestre pravile, kako čudovitno je že marsikdaj pomagala bolenikom. Odslej se je Julika najrajši v kapelici pri svoji Materi mudila.

Hitro je minilo šest tjednov; bila je podoba, da je Julika do dobrega ozdravila, in odpustili so jo iz bolnišnice. Kdor je videl solze, ki so se po njenem belem licu vdirale, ko se je v kapelici od Marije, in potem od ljubih sester poslovljala, si je bil svest, da je bilo deklici bolj tesno srce; ko je odšla, kakor ko je prišla v bolnišnico.

Toda za štirinajst dni so Juliko zopet pripeljali v bolnišnico; že so se namreč kazala prva znamenja strašne bolezni — stekline. Narod pravi, da se steklina zbudi za devet ur, za devet dni, za devet mesecev ali let. Je-li to sploh verjetno, ne vem, pa v dveh slučajih vem, da se je to vresničilo. Ko se je Julika doma nalagala na voz, so se njene se-

strice jokale za njo, a ona jim je rekla: „Ljube moje sestrice, srečno ostanite! Ne jokajte se za me; jaz bom zdaj v bolnišnici pri tisti Mariji, tam človek lahko trpi. Bodite pridne, ljubo mater lepo vbogajte, in Mariji veselje delajte, potem se bomo enkrat pri nebeški Materi zopet videle. Srečno, moja ljuba, dobra mati!“ — Potem je voz zdrdral doli po bregu. Julika ni imela ene solze za dom, katerega ni več videla na svetu, pa se tudi z enim pogledom ni nazaj ogledala.

Kako močno pač stoji, kdor se na Marijo naslanja!

11. Trgatev.

Vinograd celo leto res veliko dela zadene; toda delo mine, grozdlje dozori, in bliža se veseli čas trgatve. Kdo se dobre bratve ne veseli? Otroci si prirezujejo in pripravljajo cevi, da niso brez orodja, kedar sladki mošt v kad teče, a babica jim okoli Miheljevega kupi rudečih sključekov ter jim jih razdeli, rekoč: kdor mi zgubi nožek, pa ne bode šel z nami na bratvo. Zbog tega Matevžek takoj sključek dene na vrvico ter ga pripne na opasnik in Trezika ga nese s seboj tudi spat, ker prevelika žalost bi bila, da bi ne smela iti trgati ali brati. Fantje snažijo zarjavele pištole in ogledujejo možnarje, ki so od Velike noči že pod streho za dimnikom v prahu ležali. Če gleštajo dihurjevo kožo, jo prodajo, da za streljivo groš skupijo. Dekleta vbirajo svoja grla in poskušajo, kako bodo kaj rekla, ko bi navzdignila pesen o „veselem hribčku“:

„Že čriček prepeva,
Ne more več spat;
V trgatev veleva,
Spet pojdemo brat“.

Gospodinja tehta pitano gosko in tolstega purana, ali bosta dovolj težka za večerjo; gospodar pa sode nabija in v sodček vinca naliva: na mastno pečenko bode treba parkrati požreti.

Hudo, prav hudo pa je, če gospodar gorico celo leto dobro in zvesto obdeluje, v jesen pa gospodinja vso bratvo v pleterki domú prinese, ali če zraste kakov kiseljak, s katerim mora kumeka siliti, da ga pol kupice popije. Enako žalostno je, če je mladina od mladih nog v krščanskem smislu in v božjem strahu lepo odgojena, potem pa ni nič sadú, in če starši, učniki in nebeški vinogradnik sam pričakuje sladkega grozdja, a ne dočakajo druga, kakor kisló viniko. To pač nebeškemu vinogradniku ne more po volji biti. Zató pa prerok Izaija pravi, da ljubi Bog s tako trto ni zadovoljen. „Vinograd je imel moj ljubi vrh griča tolstega. Ogradil ga je, in kamenje po njem pobral, obsadil ga je z žlahtnimi trtami, na sredi njega je sozidal stolp in tlačilnico je v njem naredil, in čakal je, da bi grozdje rodil, pa rodil je viniko. Zdaj pa vi možje, sodite med menojo in med mojim vinogradom. Kaj bi imel svoji gorici še storiti, in nisem storil?“

Veselo pa je če je trta, ki je od kmetiča s tolikim trudom obdelana, polna sladkega grozdja; tedaj berači trto veseli obstopijo, jej na čast pesen zapojejo in njeno slavo gospodarju oznanijo, pojoč:

„Tam gori za hramom
En trsek stoji,
Je z grozdjem obložen,
Da komaj drži.“

Pa tudi angelji božji, ki vedno gledajo obraz Očetov, hvalijo pri nebeškem Očetu mladenča in deklece, ki dober sad rodijo in lepo čednostno živijo, pa tudi njih častno ime v bukve življenja zapišejo.

Naša Julika ni bila samo žlahtna, ampak tudi rodovitna trta; bila je čvrsta in močna mlada trta, ki si je toliko grozdja naložila, da smo se jej čudili, da ga zamore toliko nositi. V kratkih letih je veliko let dopolnila!

Kot otrok Marijin je deviško čistost najvišje cenila. Ko jo je na smrtni postelji steklina celo uro tako strašno vila in trla, da smo vsi mislili, da ji mora vse kosti potreti, jo usmiljena sestra, ki je stražila pri njej, tolaži: „O to je pač hudo bolenje!“ Na to jej Julika smehljuje odgovori ter reče: „Ljuba sestra! pač res je steklina strašna bolezen, a vendar mi je stokrat ljubša, kakor da bi bila svojo nedolžnost zgubila“. — Njeno angeljsko potrpežljivost smo čestokrat občudovali. Mirno je ležala v postelji in tako prijazno je gledala, kakor bi pričakovala kakov veseli glas, ne pa strašno steklino. Ko jo začne bolenje hujše prijemat, naročijo zdravniki, da jo je treba v posebno celico zakleniti. Julika z eno besedico ne ogovarja, ampak vzame svoj molitvenik, pobesi svoje oči ter gre voljno doli po stopnicah v celico, v kateri sicer besne bolenike krotijo, in mrežnata železna vrata se zaprejo za njo. Vsi okoli nje smo imeli solznate oči, a njenega dušnega miru ni moglo nič skaliti. Kakor jagnje, katero v smrt peljajo, ni odprla svojih ust. — Bila je tudi modra devica, ki je budela ter pričakovala svojega ženina, da ga ne zamudi. Ko jo v bolnišnico pripeljejo, je bila prva njena skrb, da pripravi svojo svetilnico in jo z oljem oskrbi, da zamore vsaki čas in nemudoma iti z ženinom, kedar potrka. Pa kakor v gorici, kedar je prav rodna ter z grozdom obložena, človek od samega grozdja ne vidi zemlje, prav tako je bilo njeno srce polno čednosti, da spovednik v njem nič posvetnega in pozemeljskega niso mogli zaslediti. Njena vest je bila tako nježna, da še je drugi den dvakrat za spovednika prosila, a ne da bi se imela kakega greha obtožiti, ampak ker se je tudi tenje greha bala.

Kakor jelen hrepeni po studencu, tako je hrepenela njena duša po sv. obhajilu. „Pridi, moj Bog, ne mudi se“,

tako je vedno zdihovala, in vendar se je Ženin dolgo zamudil. Spovednik namreč niso vedeli, ali bi Juliko obhajali ali ne. Prvič Julika skoraj ničesar več ni mogla povžiti, tako jo je drgnilo v vratu, in drugič, stekli ne sme videti nič svetlega in nič bliščečega, v čem ji tedaj sv. Rešnje Telo prinesiti? Zraven tega pa še, kdo je porok, da je ravno v tistem trenutku, kedar prejme Jezusa, ne prime bolenje, in da potem oskruni najsvetejši zakrament? Spovednik tedaj najpred prinesejo neposvečeno hostijo bolnici, in ko je tisto, sicer z velikimi težavami, povžila, se odločijo jej prinesiti sv. obhajilo. Ko jej to oznanijo, se neka rajska lepota in milota razlije po njenem lieu: tako se razevete roža, kedar jo po-boža žar juternega solnea.

Spovednik prinesejo sv. obhajilo do železnih vrat in tam obstojijo in bolnico vprašajo: „Julika, si-li pri polni zavesti, in ali nič ne čutiš, da bi se ti bolezen vračala?“ Med tem pa usmiljene sestre in veliko bolnikov v kapelici pred Marijino podobo klečijo ter jo prosijo, da bi spovednik svoj posel srečno dovršili. Julika je odgovorila: „Gospod, jaz sem pri polni zavesti, in ničesar se vam ni bati“. Nató se odprejo železna vrata in jej pokažejo Jagnje božje, pristopijo k postelji in jo obhajajo. Sv. obhajilo je brez vsakih težav povžila, in potem je bila nekaj časa, kakor zamaknjena. Ko je usta zopet odprla, nam je rekla: „Zdaj sem Jezusa prosila za srečno smrtno uro, zdaj pa se naj zgodi njegova sveta volja.“

Potem je Julika tudi svojo oporoko napravila. Rekla je: „Jaz sem ud tretjega reda sv. Franciška. Pravila tega reda velevalo, da njegovi udje o pravem času napravijo svojo oporoko; to zdaj hočem izpolniti. Svojo dušo izročim svojemu nebeškemu Ženinu, a moje telo naj mirno počiva v črni zemlji, in na sodnji den ga naj ljubi Jezus k večnemu življenju vzbudi. Posvetnega premoženja ne gleštam, česar pa ne obžalujem: saj tudi moj nebeški Ženin na križu ni toliko gleštal, kamor bi svojo glavo položil“. Zdaj pogleda na svo-

jega spovednika, sklene svoje nedolžne ročice in prosi: „Samo eno željo še imam na tem svetu. Ljubi duhovni oče, v imenu Jezusovem in Marijinem vas prosim, da po moji smrti eno sveto mešo za me odslužite ter Marijo prosite, naj mi pride nasproti in me spremlja v večnost, da me ne bode strah pred pravičnim sodnikom. Sam Bog vam bode to ljubezen povrnil“. Da so spovednik radi izpolnili njeno poslednjo željo, tega nam ni treba praviti.

12. Tlačilnica ali stiskalnica.

Žlahtneja je trta, prvlje dozori, in toplejši je kraj, preje trgajo. Ker je bila naša Julika žlahtna trta Slovenskih Goric, se ne čudimo, da je rano dozorela, in ker je v njenem sreju gorela jako topla ljubezen do Boga, tedaj lahko razumimo, da je božji vinogradnik že zarano našel na njej dobrega in okusnega sadú za nebeško mizo.

Ti ubogo grozdje! Komaj dozoriš, že te potrgajo in v brenti nesejo na tlačilnico, in tlačar te neusmiljeno tlači ter z vso močjo tepta, dokler ti ves mošt ne izteče, in potem te prešar tako kruto stiska in ti ne prizanes, dokler ti slednje kapljice krvi ne iztisne. In žlahtneje je grozdje, zvesteje ga prešarji prešajo, da nič mošta ne izgubijo. Niti božji trti, Jezusu Kristusu, ljudje niso prizanesli, ampak so jo djali na tlačilnico, tlačilnica pa je bila les sv. križa. Zato že prerok govori: „Zakaj je rudeča tvoja suknja, in tvoje oblačilo kakor tistih, ki tlačijo v tlačilnici?“

Človek božji! kako-li zamoreš tvojega Izveličarja prašati: Zakaj je rudeča tvoja suknja? Ali ne veš, da ga je že na Oljski gori, ko so ga smrtne težave obhajale, njegov pot

oblival „kakor krvave kaplje tekoče na zemljo“, in ti vprašaš, zakaj je rudeča tvoja suknja? In nadalje, ali ne veš, da čem težji je stiskalnik tem čisteje se preša? Na nobeni trti ni ležal tako težki stiskalnik, kakor so ga Judje Božji trti naložili. Naložili so mu pa les sv. križa, in „nesel je svoj križ na mesto, ki se imenuje Golgota“; križ pa so zdatno obtežili naši grehi, ker „on je sprava za naše grehe, pa ne samo za naše, ampak tudi za grehe eelega sveta“. Na to so ljubega Izveličarja tako kruto bičali, da ni bil več človeku podoben, in strstiko so zabijali trnje v njegovo presveto glavo, da je kri zalivala njegove miljene oči, roke in noge so mu prebili, da je bil ves s krvjo oblit, in ti še prašaš, zakaj je rudeča tvoja suknja? A to še ni konec stiskanja! Zdaj pristopi vojak in z vso močjo zasadi sulico v njegovo stran ter odpre njegovo presveto Srce, da je pritekla voda in kri. Ko tedaj ni več kri tekla, ampak ko se je že mesto krvi voda prikazala, še le zdaj so neusmiljeni prešarji popustili krvavo delo ter si dali počitek.

Ako tedaj ljubi Bog svojemu edinorojenemu Sinu ni prizanesel, ampak ga je za nas vse dal, tedaj se ne čudimo, da mora tudi človek vsak dan svojega življenja svoj križ nositi, če hoče njegov vreden učence biti in za Kristusom v nebesa priti. Tudi Juliki je Bog jako težki križ naložil.

Julikini križ je bila — steklina. Je-li steklina huda bolezen? Ne rečemo druga, kakor: Bog nas je varuj in Marija! Nisem zdravnik in ne poznam dotičnih izrazov, da bi zamogel steklino znanstveno označiti, tukaj le povem, kar oči kažejo in kar sem videl takšne bolenike trpeti.

Steklina se v človeku časih kar precej zbudi, časih v nekterih dneh, časih tudi še le za več let. Steklina steklega človeka ne tere v enomer, ampak sprva še mu bolj prizanaša, a postaja zmiraj huja, dokler ga ne umori. Bolenje si nekako oddihuje, toda oddihljeji so zmiraj kračji, čem bliže je bolenik smrti; od kraja če ga vije kak četrt ure, na zadnje

pa po cele ure in še dalje. Stekli se leca, se peni in pljuva in z rokami krili, kakor bi se hotel nekdi za nekaj prijeti, da bi si pomagal. Suha žeja mu neizmerno veliko zadene, in vendar ne more piti. Vode ne sme niti videti, niti ne sme slišati, da bi jo kdo prelival, drugače mu strašna tesnoba prsi krči in neznaní strahovi ga preletavajo. Ravno tako stekli svetlih in bliščečih reči ne trpi. Mleko in kuhano vino zlasti po cevi in z zaprtimi očmi leže pije, kakor vodo. Čestokrat pa ne more sploh nič več požreti, ali le z velikimi težavami. Temnorudeče lice je podoba dušne sile in telesnih tesnob; časih pa postane lice blede in upadlo, kakor lice bedastih. Steklina boleniku sapo zapira in ga hoče kar zadušiti, časih pa mu razganja vrat in napenja prsi, da je človeka groza. Koža se skorej vedno poti, a roke in noge so čestokrat mrzle. Sline steklih so penaste in žlezave. Julika se je strašno penila, in sline daleč krog sebe pljuvala. Neka notranja moč steklega sili, da bi vse potrupal in pokončal, kar bi mu vtegnilo v roke priti. Julika je enkrat spovedniku rekla, ko se je bolenjo vleglo: „Gospod, da bi jih zdaj dobila, bi jih na male kose raztrgala; pa to ni moja volja, ampak neka notrajna sila me k temu žene, in ne morem si pomagati“.

Ko je Juliko steklina jela tretji, so jo s tremi jermeni na posteljo privezali, nad prsi okoli ledja in nad stopali. O nevesti v Visoki pesni pravijo njeni brati: „Naša sestra še nima prs;“ to mora tudi o Juliki reči, kdor jo je poznal; toda steklina jej je prsi časih tako nagnala, da smo se čudom čudili, da jej prsi ne razžene, ali jermenov ne potrga, ali postelje ne zdrobi. Tako se nam je sirotica usmilila, da čestokrat nismo imeli besede, s katero bi njo tolažili; ona pa polna sv. Duha je sama sebe tolažila ter je djala spovedniku: „Ni res, gospod, da sem zdaj vendar nekoliko Jezusu enaka? on je na križ pribit, a jaz sem na posteljo tako trdno privezana, da se ne morem ganiti. Le toliko sem na boljšem, kakor moj nebeški Ženin na križu, da zamorem svojo glavo na mehko blazinico nasloniti“.

Siva stena v celici je bila gola, ne križ, ne nobena sv. podoba je ni kinčala; sploh ni bilo v celici nobenega drugega pohištva razve priproste postelje, na kateri je Julika ležala, to pa za tega voljo ne, da bi bolenica, ako bi si vtegnila roke oprostiti, ničesar ne imela, s čim bi si kaj žalega storiti mogla. Deklica nas tedaj poprosi, da jej nad posteljo obesimo vsaj podobo Matere božje, katero je dobila pri prvem sv. obhajilu. Usmiljena sestra takoj stopi po Marijino podobico, jo reši okvira, in jo prilepi nad posteljo na steno. Zopet jo začne strašna steklina tretji, a ona zdaj nepremično gleda na Marijino podobo. Ko jej bolenje odleže, reče okoli stoječim: „O zdaj sem veliko laglje trpela, ker sem na Marijo gledala: zdelo se mi je, da se mi je smehljala“. Bolenica svojega očesa ni mogla dosti napasti na borni podobici, ki jej je bila priča, da od svojega prvega sv. obhajila Jezusa ni več zgubila iz svojega srca. Bela smrt tistega nič ne prestraši, kateri še glešta belo krstno obleko.

Da je obilne sline, ki so jej vrole iz ust, ne zadušijo, poveže usmiljena sestra bel prtič na dolgo palico, ter jej iz daleka pene iz ust briše. Tako je nekdaj vojak vzel gobo, jo je napojil s kisom ter nataknil na trst, in je dal Jezusu piti; razloček je le ta, da je bila tam neusmiljena roka, a Juliki je postregla usmiljena sestra.

Zadnje jutro njenega življenja jej je bolezen nekoliko odjenjala. Kaj rada bi bila še enkrat pri sv. meši. Spovednik jo tolažijo, da bodo tako za njo meševali, in da je lahko v duhu pri sv. meši, ker ljubi Bog gleda na srce, pa ne na lice, in pomirila se je. Naenkrat sklene svoje bele roke ter neprestano gleda na železna vrata. Črez nekaj časa se obrne veselega lica k usmiljeni sestri in k dekli, ki ste med sv. mešo pri njej stražili, rekoč: „Ali niste nič videli?“ „Prav nič, ljuba Julika.“ „O kako smo vendar srečne! Jaz sem videla krilatega angelja, ki nam je iz kapele v zlatem kelihu prinesel sad sv. meše. Tukaj pri železnih vratih ga je čakal drugi angelj, zdelo se mi je, da je bil moj angelj varuh, ki

je zdaj prevzel zlati kelih, in je z njim blagoslovil najpred vas, usmiljena sestra, potem mene in slednjič še tebe, ljuba M. (deklo).“ Kakor je nekdanj na Oljski gori angelj Jezusu v smrtnih britkostih okrepčal, tako je Bog Juliki poslal svojega angelja, da jo je potolažil v smrtnih silah. Jaz se pa tukaj spominjam slovenske cerkvene pesni:

„Angelji jo (Rešno kri) gor pobirajo,
V zlate kelihe jo devajo,
Prelepo jo Bogu darujejo,
Očetu nebeškemu.“

Strašna bolezen je mlado moč njenega telesa že do dobrega potrla, in še le zdaj je pojemala, kakor vihar ne more več visokih valov naganjati, kedar je vodo že posušil. Julika je ležala kakor mrtva, le glavo se je trudila še časih vzdigniti: tako težko ribica glavo vzdiga, kedar jo na suho denejo. Njeno oko je ostalo prijazno, kakor bi molilo: „Izgodi se tvoja volja kakor v nebesih, tako na zemlji“. Še dvakrat je Julika pred poldnevom prosila za duhovnika, toda usmiljene sestre jej niso mogle vstreči, ker so spovednik po drugih poslih odšli. „Naj ne pozabijo tedaj, je sestram naročala, da so mi obljubili za me brati sv. mešo“. Časih se je ogledala nekoliko okoli sebe, a precej je oči zopet zavrnila na Marijino podobo. Okoli dveh popoldne je mirno in smehljaje v Gospodu zaspala. Tako zahaja večernica, kedar se tema vleže na zemljo, ter še enkrat zablisne, preden se skrije za goro. Mi okoli stoječi pa smo premišljevali besedo sv. Duha, katero govori o pravičnej ženski: „Smejala se bo poslednji dan“. Nisem mogel žalovati za umrlo deklico, ampak v mojih prših so se vzdigale vroče želje: „O naj bi umrla tudi moja duša smrti pravične Julike, in naj bi moja poslednja ura bila njeni enaka“. Ko pridejo spovednik mrtve pokropit, je bila rajna tako lepa bela, da so rekli z besedami sv. pisma: „Deklica ni umrla, ampak spi.“ Nič nismo smrtne strahu čutili okoli nje, ampak tako lepo je ležala

na odru, kakor bi smrtni angelj ravnokar svetlico utrgal in tisto položil na oder.

13. Mošt in vino.

„Nobene svete meše ni,
Da bi ne b'la dar'vana;
Nobene dobre volje ni,
Da bi ne b'la spošt'vana.“

Kakor hitro trta prešo prestopi in sode natoči, precej pride njeni sad k veliki časti: iz preše gre na mizo, — na altar, — na božjo mizo.

Res pač, da brez vina nobene dobre volje ni. Ljubi Bog je vino za to stvaril. „Vino je stvarjeno na razveseljevanje, ne pa za pijanost; vino dušo in srce razveseli, ako se zmerno pije“. V kupici sladkega vina človek „vtopi vse skrbi“, in pozabi na britkosti in žalosti tega življenja. „Dajte pijače žalostnim, in vina tistim, ki so britkega srca; naj pijejo, da pozabijo svoje revščine, in se več ne spominjajo svoje žalosti“. In ko ga na gostiji v Kani galilejski niso imeli, storil je ljubi Jezus čudež, da veseli gostje niso stradali vina. Narodna pesen tako-le govori:

„Bratec iz Ljubljane
Povej da mi to šesto!“
„Šest verčev friške vode,
Ki je Jezus stvaril vino ž nje,
V Kani Galileji.““

Pa tudi nobene svete meše ni, da bi vino ne bilo darovano. Grozd se v leseni preši stiška in tlači, da mora dati

svoj sladki mošt; Telo Jezusa, ki je najžlahtnejša trta, pa so na lesu sv. križa tako dolgo mučili, da je postalo kruh in vino večnega življenja. Kakor je nekdanj Melhisedek, duhovnik Najvišega, Bogu daroval kruh in vino v zahvalo, da je Abraham premagal sovražnika, tako zdaj duhovniki sv. katoliške cerkve po celem svetu vsakdan na altarju darujejo kruh in vino v spomin tiste zmage, katero je potomec Abrahamov, Izveličar sveta, na gori Kalvariji dobil črez hudiča. V starem zakonu so pri daritvi vino razlili okoli altarja, da bi si s tem milost božjo naklonili, a mi darujemo posvečeno vino na altarju, ki je prava kri našega Gospoda, in ki vpije za nas v nebesa za usmiljenje.

Mošt, katerega trta nalije, mora se čistiti, da postane vino in se zamore na mizo prinesti. Tudi pravični se morajo čistiti ali na tem svetu, ali pa tamkaj v vicah, preden so okusno vino za nebeško mizo. Ker je pa Julika prišla „iz velikih stisk“, upamo, da se je že tukaj zadosti očistila, in da so jo angelji precej nesli kot dobro in čisto vino na nebeško mizo.

Tako tedaj je ljubi Bog našo Juliko presadil v nebeški vrt. Tam zdaj žlahtna rozga pije iz božje trte večno življenje. Nobeden vinjak ne more več prerezati vezi ljubezni ter je ločiti od Kristusa. Sveta si je zdaj, „da ne smrt, ne življenje, ne angelji, ne poglavarstva, ne oblasti, ne sedajnost, ne bodočnost, ne moč, ne visokost, ne globočina, ne druga stvar je ne bo mogla več ločiti od ljubezni božje, ktera je v Kristusu Jezusu, Gospodu našem“.

Odslej se naša žlahtna rozga ne bode več solzila, ker je dolino solz na vselej zapustila. „Bog bode obrisal vse solze iz njenih oči, in smrti ne bo več; tudi ne bo več ne žalosti, ne vpitja, ne bolečine, ker prejšnje je minilo“.

Naša rozga se zdaj „ne boji več mraza“, ker jo ogreva solnce večne ljubezni.

Pri nebeški gostiji pije Julika s svojim nebeškim ženinom „novo“ vino večnega veselja, in njeni ženin ž njo. „Povem vam, odslej ne bom pil od tega sadú vinske trte do tistega dné, da bom novega z vami pil v kraljestvu svojega Očeta“.

In kakor ima pravični Sodnik v svoji roki „kelih poln močnega, namešanega vina, in ga nagiblje“ vsem zavrženim, „da pijejo od vina jeze božje“, tako tudi svojim izvoljenim nagiblje kozarec večnega veselja, da ga veseli pijejo in si ga do dna zavžijejo.

O ko bi Slovenske Gorice vendar prav plodne bile, in dosti „žlahtnih rozg“ odgojile!

